

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστάμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἐκδίδει παρασχὼν εἰς τὴν χώραν ἡμῶν ὑπηρεσίας, καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἀνάγνωσμα ἁριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΗ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησίᾳ δραχμὰς 100. Ἐξέμνηος
δραχ. 55. Τρίμηνος δραχ. 30.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γρόσια διατιμ. 50.—
Αμερικῆς δολλάρια 4.— Ἀγγλίας καὶ ὧων ἐν γένει
τῶν ἑλλων Κρατῶν σελλίνια 10.

Ἐξέμνηοι καὶ Τρίμνηοι ἀναλόγως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκαμβρίου, ἀλλ' αἱ συν-
δρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἰουθῆποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον

Περίοδος Β'.—Τόμος 36ος

Ἐν Ἀθήναις 23. Μαρτίου 1929

Ἔτος 51ον.—Ἀριθ. 16

CLARA REICHNER

ΜΑΥΡΟΣ ΚΑΙ ΛΕΥΚΟΣ

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

— Στὸ καλὸ! στὸ καλὸ! φώναξε ἅπ' τὴν βεράντα ἡ μικρούλα Νέλλη, κάνον-
τας μὲ τὸ λευκὸ χεράκι τῆς νόημα στοὺς
γονεῖς τῆς, ποὺ ἀνεβασμένοι πάνω στ'
ἀλογά τους, πήγαιναν πρὸς τὸ δάσος,
κι' ἐξακολούθησε ἀκόμη νὰ τοὺς κοι-
τάζῃ πολλὴ ὥρα, ὥς που χάθηκαν πίσω
ἀπὸ τὸ πυκνὸ φύλλωμα τῶν πελώριων
δέντρων. «Ἀχ! νὰ μπορούσα κι' ἐγὼ
νὰ πάω μαζί τους!» εἶπε μὲ καϊμὸ.

Ἡ Κόρα, ἡ νταντὰ τῆς Νέλλης, ποὺ
ἔπως κι' ὅλοι οἱ ἄλλοι ὑπηρετεῖς τοῦ
πλούσιου κτηματῆ κ. Οὐίλσον,
τοῦ πατέρα τῆς μικρούλας, ἦταν
ἀραπίνα, ἔπιασε τὸ χεράκι τῆς
ἀγαπημένης τῆς, ποὺ ἀνάμεσα
στὰ μαῦρα χέρια τῆς, ἔμοιαζε
σὲν ἓνα λευκὸ λουλούδι.

— Ὁ Μάσσα (ὁ κύριος) θὰ δώ-
σῃ ἀλογάκι στὸ χρυσόπαιδό μου,
ὅταν ἡ μὴς Νέλλη εἶναι μεγαλύ-
τερο. εἶπε μὲ τὰ ἄσχημα ἀγγλι-
κά τῆς. Τότε θὰ πηγαίνῃ κι' ἡ
μὴς Νέλλη καθάλλα στὸ δάσος,
χόπ-χόπ!

— Μπόμπ! Τζίμ! φώναξε
ἀπὸ πίσω τους ἡ Σάρα, μιὰ ἄλ-
λῃ ὑπηρετριά. Κακὰ παιδιά! Τί
γυρεύουν ἐδῶ! Ὁ Μάσσα Οὐίλ-
σον μαλώνει πολὺ ὅταν βλέπει ἐ-
σὰς ἐδῶ.

Ὁ Μπόμπ κι' ὁ Τζίμ, τὰ δυὸ
μικρὰ ἀγοράκια τῆς Σάρας, ποὺ
τὰ καμάρωνε ὅσο καὶ μιὰ λευκὴ
μητέρα καμαρώνει τὰ παιδιά τῆς,
ἐπωφελήθηκαν τῆς ἀπουσίας τῶν
κυρίων τους, γιὰ νὰ γλυστρήσουν
κρυφὰ ὡς τὴν βεράντα, γιὰτὶ ὁ
κ. Οὐίλσον δὲν ἐπέτρεπε νὰ πλη-
σιάζουν τ' ἀραπόπουλα τὴν κό-
ρη του. Ἦταν ἓνας δίκαιος, ἄλ-
λὰ κατὰ πολὺ περήφανος καὶ
αὐστηρὸς κύριος, καὶ δὲν συμπα-
θοῦσε διόλου τὴν μαύρη φυλὴ.

Ἐμείναν λοιπὸν κάτω ἅπ' τὴν

βεράντα τὰ δυὸ μικρὰ ἀραπόπουλα καὶ
θαύμαζαν τὴ Νέλλη, ποὺ μὲ τὰ χρυσὰ
μαλλιά τῆς καὶ τὸ ἄσπρο τῆς φορεμα-
τάκι τοὺς φαινόταν σὰν ἄγγελος.

Ἐνόσω ἡ Σάρα ἔδωχνε τὰ παιδιὰ
τῆς μὲ τὴν βία, ἡ Κόρα ἄρχισε νὰ συγυ-
ρίζῃ τὴν βεράντα καί, βλέποντας ὅτι ἡ
Νέλλη ἦταν ἀπασχολημένη μ' ἓνα βι-
βλίο μὲ ζωγραφιές, μπῆκε μέσα στὸ σπίτι.

Ὅταν σὲ λίγη ὥρα ξαναγύρισε, ἄδι-
κα κοίταξε νὰ βρῇ τὴ Νέλλη.

Τὸ παιδί εἶχ' ἐξαφανισθεῖ!

Στὴν ἀρχὴ ἡ μαύρη δὲν ἀνησούχησε
καὶ πολὺ. Σκέφθηκε ὅτι ἡ Νέλλη μπο-
ροῦσε νὰ ναι μέσ' στὸ σπίτι ἢ στὸ περι-
βάλλει. Φάχοντάς τὴν, καλώντας τὴν, τρι-

γύρισε παντοῦ ἡ Κόρα. Ἀλλὰ μάταια!
Τὸ παιδί δὲν βρισκόταν πουθενά!

Τρομαγμένη τότε ἡ Κόρα φώναξε καὶ
τοὺς ἄλλους ὑπηρετεῖς κι' ὅλοι τοὺς ἄρ-
χισαν πάλι νὰ ψάχνουν. Ἀδίκᾳ ὅμως.
Σὲ λίγο ὅλοι εἶχαν καταλάβει τὴ φοβε-
ρὴ ἀλήθεια. Ἡ Νέλλη θὰ εἶχε πάει στὸ
δάσος, ὅπου δίχως ἄλλο θὰ εἶχε χαθεῖ.

Τρομαγμένοι κι' ἀναποφάσιστοι, οἱ δυ-
στυχημένοι μαῦροι κοίταζαν ὁ ἓνας τὸν
ἄλλο.

Τί ἔπρεπε νὰ κάνουν τώρα;

Κάθονταν ἀκόμη ἀμίλητοι στὴν ἴδια
θέση, ὅταν παρουσιάστηκε μπροστά τους
ὁ Κουῖμπο, ὁ ἄντρας τῆς Σάρας

— Τί στέκουν ἐδῶ ὅλοι; εἶπε. Τί
κλαίνε;

Ὅλοι μαζί ἄρχισαν νὰ φωνά-
ζουν κλαίγοντας, ὥς που ἐπιτέ-
λους ὁ Κουῖμπο κατόρθωσε μὲ
μεγάλῃ δυσκολίᾳ νὰ μάθῃ τί εἶ-
χε συμβεῖ.

Ὁ Κουῖμπο κοίταξε τὸν ἥλιο
ποὺ ἔγερνε. Ἄν ἔδωε προτοῦ νὰ
βροῦν τὸ παιδί, τότε ἡ Νέλλη
θὰταν χαμένη, γιὰτὶ μόλις σκο-
τείνιαζε, ἂν δὲν τὴν ἔτρωγαν τὰ
ἄγρια θηρία, θὰ τὴν σκότωνε δι-
χως ἄλλο ὁ φόβος κι' ἡ ἀγωνία.

— Μεγάλος, δυνατὸς Κουῖμ-
που θὰ ψάξῃ νὰ βρῇ μικρούλα
μὴς Νέλλη, εἶπε ὁ μαῦρος φωνά-
ζοντας τὸν Καίσαρα, τὸ πιστὸ
σκυλί του.

— Κουῖμπο! φώναξε ἡ Σά-
ρα μὲ ἀγωνία. ὦ, Μπόμπ, Τζίμ!
Ἀγρία θηρία στὸ δάσος ξεσκι-
σοῦν τὸν πατέρα σας!

Ὁ μαῦρος κούνησε ἡρεμᾶ τὸ
σγουρὸ κεφάλι του.

— Ὁ Πατέρας στὸν οὐρανὸ μὲ
φυλάει! εἶπε ἁπλᾶ.

Χωρὶς νὰ χάσῃ τὸν καιρὸ τοῦ
σὲ ἀσκοπα λόγια, εἶπε νὰ τοῦ
φέρουν μερικὰ φορεματάκια τοῦ
παιδιοῦ καὶ τὰδωσε στὸ σκυλί νὰ
τὰ μυρίσῃ. Ὑστερὰ ἔκανε μὲ τὸ
σκύλο ἓνα μεγάλο γύρο στὴν βε-
ράντα, σὰν τὸν κυνηγὸ ποὺ ψά-

«— Στὸ καλὸ! στὸ καλὸ!» (Σελ. 181, στ. α'.)

ΤΑ ΜΑΛΛΙΑ ΤΟΥ ΠΑΝΟΥ

— Συνέχεια από το προηγ. και τέλος —

χνει νάβρη το κυνήγι. Μόλις είχε τελειώσει αυτός ο γύρος, όταν ο σκύλος γαύισε χαρούμενος και κατέβηκε σαν βέλος τις σκάλες. Είχε βρει καταπού έπρεπε να πάει.

Χυμώντας αδιάκοπα προς τα μπρός, ο Καίσαρ έτρεχε προς το δάσος· μόλις που μπορούσε ο Κουίμπο να τον ακολουθή. Σέ λίγο κι' οι δυο εξαφανίστηκαν μέσα στο δάσος.

Πέρασε λίγη ώρα, που φάνηκε σαν αιώνας στους δυστυχισμένους μαύρους που περίμεναν με αγωνία. Αξαφνα, μια φωνή! Ήταν το γαύισμα του σκύλου! Έρχόταν μόνος του;

«Οχι! Μαζί του ήταν κι' όλοι οι άλλοι. Μπροστά έρχόταν ο Καίσαρ και τον ακολουθούσε ο Κουίμπο ματωμένος και καταξοχισμένος από τάγκια και τα κλαδιά, και κρατώντας με προσοχή στα χέρια του κάτι λευκό: Τό παιδί ζωντανό και γερό.

Όταν οι γονείς της Νέλλης γύρισαν στο σπίτι τους κι' έμαθαν όλα όσα είχαν συμβεί, ζήτησαν να ιδούν τους σωτήρες του παιδιού τους, που είχαν κρυφθεί ύστερα από την καλή τους πράξη. Στο τέλος τους βρήκαν και τους έστειλαν.

— Κουίμπο, είπε ο κτηματίας. Από σήμερα δεν είσαι πια υπηρέτης μου!

— Μάσσα! τραύισε ο μαύρος, ω, Μάσσα! Και πού θα πάει δυστυχισμένος Κουίμπο με γυναίκα και παιδιά;

Για πρώτη φορά στη ζωή του ο λευκός άνθρωπος έπιασε το χέρι ενός μαύρου.

— Μείνε ήσυχος, Κουίμπο, είπε συγκινημένος. Θα μείνης εδώ, αλλά όχι υπηρέτης. Θα είσαι ανεξάρτητος και θα καλλιεργής το κτήμα που θα σου χαρίσω.

— Ω, Μάσσα! είπε τρέμοντας από τη χαρά ο Κουίμπο. Μαύρος άνθρωπος δεν έκανε τίποτα περισσότερο για άσπρο, απ' ό,τι θα έκανε και ο άσπρος για μαύρο!

Ντροπιασμένος κατέβασε ο λευκός το κεφάλι του μπροστά στο μαύρο υπηρέτη. (Από το Γερμανικό)

ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΕΟΥΛΗ

ΝΕΑ ΘΡΥΨΑΛΑ

Η μύτη, ένα είδος φυσικού βαρόμετρου, είναι το χαρακτηριστικό που καθορίζει, πιο πολύ από άλλα, τη φυσιογνωμία του ανθρώπου. Αποτελεί την καλλιτεχνικότερη γραμμή που το πρόσωπό του παρέχει στην Τέχνη, αλλά και το προχειρότερο σημείο για τη γελοιοποίησή του. Χωρίς τη μύτη, ο γελοιογράφος θα έκανε τις μεγαλύτερες του επιτυχίες. Φιλίνεται όμως ότι κι' η ίδια η φύση, όταν δημιουργούσε αυτό το όργανο, είχε υπ' όψιν και την εύκολη γελοιοποίηση, αφού αρκεί μια μουντζούρα στη μύτη για να κάνει τον άνθρωπο άστειο, και λίγο κοκκινιάει στην άκρη της, για να τον κάνει γελοίο.

Δ. Γ. Κ.

της. Ο Πάνος έκλαιγε πολύ, και σαν πηγε σπίτι, ούτε έφαγε, ούτε και της Άνθρας μίλησε, πού πήγε να τον πάρει για να παίξουνε. Τό βράδυ κοιμήθηκε με τη θεία Λόπη, μα ως να κοιμήθηκε τρανιόνιστηκε και μούσκεψε το μαξιλάρι του. Τό πρωί έτρεξε στη μαμμά του και ένωσε τόση χαρά, που λές κι' η ψυχή του είχε γίνει πουλάκι και θά τούφευγε από τό στόμα. Πώς τον χάριδεε η μαμμά!.. Τούπε πως είναι πιο καλά και σε λίγες μέρες θά σηκώνονταν να πηγαίνει στο σπίτι μαζί του, και θά πήγαινε κι' η θεία Λόπη στο δικό της. Ο μικρός στέναζε με τέτοια ανακούφιση, που η μαμμά χαμογέλασε.

Πέρασαν έτσι κάμποσες μέρες. Ο Πάνος κι' ο Μάριος είχαν καταντήσει το πιο βρώμικα κι' απεριποίητα παιδιά το κόσμου. Τα μαλλιάκια σαν τό στουπί, τα χερσάκια λερωμένα, άκοπα τα νύχια, ποδιά σχισμένη, γόνατα γδαρμένα, κάλτσες τρύπιες. Σχολείο δεν πήγαινε, και οι κυρίες που περνούσαν δεν χάριδευαν πια τό κεφαλάκι του Πάνου.

Μια μέρα, εκεί που τον χτένιζε με τό ζόρι η θεία Λόπη και τα μαλλιά του δεν ξεμπερδευαν, σηκώνεται φουρκισμένη, αρπάζει τό φαλλίδι και τό χώνει μέσα στις μπούκλες του. Ο μικρός από τό φόβο του δεν κουνήθηκε καθόλου. Σε λίγο άκουσε δυο-τρία κράχ κράχ στο κεφάλι του κι' είδε τις μπούκλες του στο πάτωμα. Γύρισε με παράπονο κι' είδε τη θεία Λόπη. Ήταν πολύ ευχαριστημένη! Ο Πάνος άπόρησε. Μα γιατί να τό κόψη τις μπούκλες του, που η δασκάλα όλο του τις χάριδεε, γιατί; Η μαμμά του ώρες καθόταν και του τις χτένιζε κι' ύστερα, μια-μια του τις φιλούσε με τρυφερά λόγια πάγγιζαν τη μικρή καρδούλα του. Έσκυψε να τα μαζέψη, γιατί η θεία-Λόπη έρχόταν με τη σκούπα στο χέρι. Μάζεψε τις μπούκλες του και πήγε και τις έχωσε σένα κουτί. Τό κεφάλι του κρύωνε, γύριζε δώ και κει σαν ξένος. Ύστερα θυμήθηκε τό Μάριο. Έτρεξε κοντά του με τό σκαμνί. Θεέ μου! πώς είχε γίνει έτσι ο Μάριος; βρώμικος, κίτρινος, κι' ένα κεφάλι όλο γραμμές, δεξιές, αριστερές, όρθιες, πλάγιες. Κοιτούσε άφωνος για πολύ. Τούρθε να τό μαλώση τάδε φάκι του που είχε τέτοια χάλια. Μα δεν τούπε τίποτα για να μὴν τό λυπήσει. Άλλωστε είχε τα δάκρυα μπρός στα βλέφαρα· πώς να τό μαλώσει;

Όταν βγήκε έξω, τό παιδίά τον περιέλασαν και του έλεγαν ένα σωρό κακόλογα, που ο Πάνος τά έδιωχνε απ' τό μυαλό του γιατί διαρκώς τάνεβάζανε δάκρυα. Ύστερα δεν μπόρεσε και μπηκε μέσα στο σπίτι και χύθηκε στην ποδιά της θείας Λόπης με τα κλάματα. Έκείνη γέλασε, αλήθεια γέλασε με τό κλάμα του, και τον πήρε απ' τό χέρι

χωρίς καν να το σκουπίση τα μάτια και τη μύτη του, και τον πήγε σ' ένα κουρείο της γειτονιάς. Ο μαρμπέρης, μόλις τον είδε, έπιασε τη χοντρή του κοιλιά κι' έβαλε τα γέλια.

— Τί κεφάλι είν' αυτό, μωρέ! Χά, χά, χά! Και γελούσε.

Τό ίδιο τότε έκανε κι' η θεία Λόπη. Γελούσαν με την άσχημία του. Τότε ο Πάνος έβαλε πάλι τα κλάματα και φώναξε τη μαμμά του. Η θεία Λόπη τον έπιασε «γκρινιάρη» και το φώναζε ένα «σουτ» πολύ άυστηρό. Ύστερα ο μαρμπέρης τούσκυψε τό κεφάλι και του πέρασε τη μηχανή.

Ο Πάνος γαργαλιόταν απ' αυτό τό κρύο πράγμα που κυλούσε σαν καρροτάκι πάνω στο κεφάλι του, και τούρχόταν να γελάσει. Άλλά φοβόταν. Τό κεφαλάκι του ήταν σχεδόν στη μασχάλη του μαρμπέρη σφιγμένο και η θεία Λόπη—χωρίς αυτός να κουνιέται καθόλου—τούλεγε κάθε λίγο πολύ σοβαρά: — Μὴν κουνιέσαι!

Ο Πάνος βαστήχτηκε και δεν γέλασε. Σε λίγο τον άφησαν λεύτερο. Ο μαρμπέρης μάλιστα τούδωσε και μια μικρή κατραπακιά λέγοντάς του:

— Μπράβο, τώρα έγινες άνθρωπος.

Ο Πάνος κοίταξε στον καθρέφτη. Περίεργο! Ο Μάριος ήταν κι' αυτός στο κουρείο χωρίς μπούκλες, χωρίς τρίχα πια! Τό κεφάλι του ήταν ρόδινο και στρογγυλό σαν τόπι. Άρχισε πάλι να λυπάται και να κρύωνει. Η θεία Λόπη, αφού έδωσε μια δραχμή στο μαρμπέρη, τον πήρε μαζί της. Έπειδή όμως κρύωνε, έβαλε τό κίτρινο σκουφάκι του και μέσα στο σπίτι. Τάπόγεμα η θεία τον έπλυσε και τούβαλε καθαρή ποδιά. Πήγανε μαζί στο νοσοκομείο.

Η μαμμά του, μόλις τον είδε, έκανε ένα μεγάλο «ά!» και τό πρόσωπό της γέμισε λύπη, θυμό και αίμα. Μάλωσε τη θεία Λόπη γιατί τούκοψε τις μπούκλες του και άγκάλιασε τον Πάνο τρυφερά. Τότε εκείνος βρήκε καιρό να κλάψη τα μαλλιά του, κι' έκλαιγε σιγά-σιγά με τό προσωπάκι χωμένο στη μασχάλη της μαμμάς, που ήταν ξεστή και γλυκιά σαν τίποτ' άλλο στο κόσμο.

Η μαμμά τον παρηγόρησε, του κάκου όμως. Κι' έπειδή ο Πάνος δέ σόπαινε, τον φευτοφοβέρισε πως αν κλαίει άκόμα, δέ θά γύριζε στο σπίτι. Ο Πάνος σόπασε. Κοίταξε τη μαμμά του· ήταν πολύ λυπημένη που τον έδελε χωρίς χωρίς μαλλιά. Έκείνος τρέλασε καλά, κι' άς έζακο λουθοόσε η θεία Λόπη να λεί με κείνη τη φωνή της τη σοβαρή:

— Καλέ, ήτανε άηδία με όλα εκείνα τα μαλλιά!

Ο Πάνος κοιτούσε τη μαμμά του και δεν έκλαιγε πια.

Ύστερα από λίγες μέρες γύρισε η μαμμά στο σπίτι καλά, χωρίς άμáξι. Πό-

ση χαρά είχε ο Πάνος κείνη τη μέρα! Περνούσαν ώρα-ώρα πια οι μέρες. Η μαμμά δεν έκανε δουλειές, αλλά καθόταν σε μια πολυθρόνα και έραβε. Πότε-πότε σηκώνόταν. Ο Πάνος τη ρωτούσε:

— Πότε, μαμμά, θά φύγη η θεία Λόπη; Η μαμμά χαμογελούσε και τούλεγε γλυκά και σιγά-σιγά:

— Θα φύγη, παιδί μου, θά φύγη.

Όταν η μαμμά δυνάμωσε και μπορούσε να κάνει τη σούπα του Πάνου, η θεία Λόπη έφυγε αφού φίλησε πολύ τη μαμμά και τον Πάνο. Τότε ο Πάνος έπιασε στη μαμμά του, λυπημένος λίγο γιατί έφευγε η θεία:

— Πάω να σου φέρω κάτι, μαμμά.

Πήγε, άνοιξε τό κουτί, πήρε τις νεκρές μπούκλες και, πηγαίνοντας μπρός στον καθρέφτη, προσπαθούσε να τις κολλήσει με προσοχή. Ο Μάριος σαν καλός άδερφός, έκανε τό ίδιο. Η μαμμά πήγε κοντά του. Τότε εκείνος της έπιασε:

— Μαμμά, στο σχολείο η δασκάλα δέ με χάριδεει πια. Τα παιδιά με περιγελούν. Βάλε μου τα πάλι τα μαλλιά μου, μαμμά!

ΡΙΤΑ Ν. ΜΠΟΥΜΗ

ΘΗΡΙΟΤΡΟΦΕΙΟΝ ΤΟΤΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ

| ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ |

ΙΣ'.

Ο Τοτός μπήκε πάλι στο στάβλο. Και ξαναφάνηκε, κρατώντας μια χίνα, που την άφησε άμέσως άπάνω στην καρέκλα.

— Αυτό που βλέπετε εδώ, είπε, είναι χίνα ή κουταλοφόρος. Κατάγεται από την Κεϋλάνη, αλλά γεννήθηκε στην Κούβα. Μοιάζει πολύ με τις δικές μας. Μόνο που τό κεφάλι της έχει ένα λοφίο άπαράλλαχτο με κουτάλα. Βλέπετε;

Γι' αυτό κι' ονομάζεται κουταλοφόρος, και λατινικά κουταλοφόρεα. Πολύ περιεργό πουλί! Άλλά... κουτό σά χίνα. Δεν ξέρει παρά να φωνάζη. Κανένα παιχνίδι δεν έμαθε.

Πραγματικώς, η χίνα φώναζε κι' όλο έκανε να πηδήσει από την καρέκλα, αλλά ο Τοτός δεν την άφινε.

Τα παιδιά έβλεπαν με μεγάλη περιέργεια κι' ευχαρίστηση τό δεύτερο αυτό «φαινόμενο». Κι' όυτε υποπτευόνταν καθόλου τό τέχνασμα. Γιατί, — περιττό να τό πούμε, — κι' η κουτάλα της χίνας δεν ήταν πια άληθινή από την άγκυρα της γάτας. Ο Τοτός είχε ανακαλύψει στην κουζίνα μια παλιοκουτάλα ξύλινη,

που δεν την μεταχειρίζονταν. Τῆς κόλλησε πούπουλα ἀπὸ ἑνα ἄσπρο κοτό-
πουλο πὺν εἶχαν σφάζει, τὴν ἔδεσε στὸ κεφάλι τῆς χήνας κι' ἔτσι τὴν ἔκαμε
κουταλοφόρο,—ὅπως δὲ μπορούσε νὰ τὴν κάμει καὶ μαχαιροφόρο, καὶ πηρου
νοφόρο, καὶ ποτηροφόρο, κι' ὅ,τι ἄλλο ἤθελε.

Ἡ χήνα ὥστόσο, ἀφοῦ δὲν ἔκανε γυμνάσματα, δὲν τῶσκασε ἀπ' τὴ μάντρα
σὰν τὴ γάτα. Κι' ἀφοῦ τὴν εἶδαν καὶ τὴ χόρτασαν τὰ παιδιὰ,—ἀπὸ μακριὰ πάν-
τα,—ὁ Τοῦτὸς τὴν πῆρε καὶ τὴν ἔμπασε στὸ σταῦλο, ὅπου περιμένε ὁ Γεώργιος
γιὰ νὰ τῆς βγάλῃ τὴν κουτάλα καὶ νὰ τὴν κάμει πάλι χήνα κοινὴ ὅπως ἦταν..

Συγχρόνως ὁ Χρονάκης χτύπησε τὸ κουδούνι καὶ φώναξε:

— Διάλειμμα πέντε λεπτά!

Ὁ Κίτσος κι' ὁ Φῶκος κοιτάχτηκαν μὲ ἀπορία. Τί θηρίο ἦταν πάλι αὐτὸ
τὸ «διάλειμμα»; καὶ γιατί θὰ πλήρωναν ἀκόμα πέντε λεπτά, ἀφοῦ γιὰ τὰλλα
δὲν πλήρωναν τίποτα παραπάνω;

Ἄλλὰ ἡ Πελαγίτσα, πὺν τῶξερε ἀπὸ τὸ σχολειό, τοὺς τὸ ἐξηγήσε:

— Θὰ περιμένουμε πέντε λεπτά κι' ἔπειτα θὰ μᾶς δείξουν κάτι ἄλλο...

— Καὶ γιατί δὲ μᾶς τὸ δείχνουν ἀμέσως; ρώτησε ὁ κουτο-Κίτσος.

— Μά, φαίνεται, θέλουν νὰ τὸ ἐτοιμάσουν.

Σ' αὐτὸ δὲν γελάστηκε ἡ Πελαγίτσα. Ἐπρόκειτο νὰ τοὺς δείξουν τὸν Ἀρ-
ταξέρο. Καὶ χροιάζονταν κάποια προετοιμασία...

(Ἀκολουθεῖ)

Η ΚΥΡΑ - ΜΑΡΘΑ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

(Ἐθνικὸν Ἀριστεῖον Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν)

ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΜΕ ΤΡΕΙΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

μὲ σκίτσα τῆς δ. ΛΙΛΑΣ ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Ἡ Χιονοῦ κι' ἡ Γαλάτεια εἶχαν ξυ-
πνήσει, — δὲν παρακοιμῶνται τὴ νύχτα
τὰ ποντίκια, — καὶ κυνηγιόνταν παιχνι-
διάκια γύρω στὴν κοιμισμένη Μπαμπα-
κού... «Αὐτὰ τὰ ἔχασα», συλλογίστη-
κα τότε. «Νὰ κι' ἄλλα συντρόφια κι' ἄ-
δέρφια πὺν ἔχω τώρα! Τὰ ποντίκια, τὸ
σκύλο, τὴ γάτα, τὴν καρδερίνα. Μαθη-
τούδια τοῦ Παν-
γάρη, μέλη τοῦ
θιάσου μας, βοη-
θοὶ στὴν ἐργασία
μας δὲν ἦταν κι
αὐτὰ; Τί κι' ἂν
ἦταν ζῶα; Τὸ
ψωμί τοὺς καὶ
τὸ κερὶ τοὺς τῶ-
γαζαν σὰν ἄν-
θρωποι, — καὶ μᾶ-
λιστα καλύτερα
ἀπὸ μερικὸς ἄν-
θρώπους...

Τὴν παιδικὴ
μου αὐτὴ σκέψη
τὴ θυμήθηκα πολ-
λὸ ἀργότερα, ὅ-
ταν, μεγάλος πιά,
διάβασα σ' ἑνα
βιβλίο πὺν ἔκεινο
πὺν λέμε Ἀν-
θρωπότητα δὲν
ἀποτελεῖται μόνο
ἀπ' τοὺς ἀνθρώ-
πους, παρὰ κι
ἀπὸ τὰ ζῶα, τὰ
χρήσιμα, τὰ καλὰ
κι' ἀγαπητά, πὺν

βοηθοῦν τὸν ἄνθρωπο μὲ τὴν ἐργασία
τοὺς στὴν ἐργασία του. Ἄλλοι ἔχουν ἄ-
λογα, ἄλλοι ἔχουν βώδια, ἄλλοι καμη-
λες, ἐλέφαντες, ρέννους, τάραντους καὶ
καθεξῆς. Ἐμεῖς τότε εἴχαμε ἑνα σκύλο,
μιά γατούλα, τρία ἄσπρα ποντικάκια
καὶ μιά καρδερίνα!

Ἐπιτέλους γδύθηκα κι' ἐγὼ, ἔσθυσα
τὴ λαμπίτσα καί, σιγά-σιγά, γιὰ νὰ μὴ

«Χαρά πὺν θάκαναν οἱ δικοὶ μου ὅταν θὰ λάβαιναν τὸ γράμμα μου...» (Σελ. 185, στ. α').

τὸν ξυπνίσω, πλάγιασα δίπλα στὸ Φά-
δπως στὸ σπῆμας πλάγιασα δίπλα στὸ
Ἄνδρικο, καὶ πολλὲς φορές ἀφοῦ ἀ-
κοιμίσταν. Μὰ πολλὴν ὥρ' ἀκόμα ἔμε-
ἀργυπνος στὰ σκοτεινά... Συχνὰ ὁ Φά-
νης ἀναδευόταν στὸν ὕπνο του καὶ
πὺν-κάπου ἔβγαζε ἑσέρ. Αὐτὸς ὁ βήχ-
πὺν μου προξενούσε καὶ λύπη, δὲ
φινε τώρα νὰ κοιμηθῶ. «Δὲ θάναί κα-
αὐτὸ τὸ παιδί» συλλογιόμουν. «Τὸ
χλωμὸ καὶ νὰ βήχῃ ἔτσι τὴ νύχτα...
Μὰ οὔτε στιγμὴ δὲ μου πέρασε ἡ ἰ-
πὺς, ἂν ὁ Φάνης ἦταν ἄρρωστος, μ-
ροῦσε νὰ κολλήσω κι' ἐγὼ πὺν κομ-
μουν μαζί του. Ἦμουν παιδί, καὶ τὰ
διὰ εἶναι ἀνύποπτα κι' ἄφοβα...

Δὲν ξέρω τί ὥρα μὲ πῆρε καὶ μένα
ὑπνος. Μὰ κοιμήθηκα ἀδιάκοπα ὥς
πρωτὶ πὺν μὲ ξύπνισε ὁ συντροφός μου.
Ἔτσι πέρασε ἡ πρώτη μου νύχτα σ'
ξένα...

7. Τὸ Ταχυδρομεῖο

— Σήμερα εἶναι Μεγάλη Πέμπτη, μὲ
εἶπε ὁ Πανάγαρης. Ἐπρεπε νὰ πᾶ-
στὴν ἐκκλησιά, ν' ἀκούσουμε τὴν λε-
τουργία τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου, μὰ δὲ
ἔχουμε καιρό. Ἐ, δὲν πειράζει, πᾶ-
τὸ βράδυ στὰ Δώδεκα Εὐαγγέλια. Ἀσθε-
νὴς καὶ ὁδοιπὸρος ἀμάρτια δὲν ἔχει!
Λοιπὸν, Δῆμη, ἔγραψες τοῦ πατέρα σου

— Μάλιστα, ὀρίστε!

Κι' ἔβγαλα ἀπ' τὸ φάκελλο, πὺν δὲ
τὸν εἶχα κλείσει, τὸ γράμμα μου κα-
τῶδεξά τοῦ Πανάγαρη. Ἐνόμιζα πὺν
θὰ τὸ διάβαζε νὰ ἰδῇ τί ἔγραφα, καὶ γι-
νὰ μὲ διορθώσῃ μερικὲς ἀπ' τίς ἀνορ-
θογραφίες πὺν θὰ εἶχα. Μὰ δὲ θέλησε

— Κλείσε το
μοῦπε. Τὸ γράμ-
μα πὺν γράφε
ἑνα παιδί στὸν πα-
τέρα του, καὶ γε-
νικὰ τὸ ξένο γράμ-
μα, εἶναι ἱερὸ.
Κανένας δὲν ἔχε
τὸ δικαίωμα νὰ
τὸ διαβάσῃ. Προ-
σέξτε καλὰ, παι-
διά μου, μὴν ἀ-
νοίξετε, μὴ δια-
βάστε ποτέ σας
ξένο γράμμα. Ἐκ-
τὸς ἂν θέλῃ ἐκεῖ-
νος πὺν τὸ γράφε
ἡ ἐκεῖνος πὺν τὸ
λάβει. Ἀλλοιῶτε-
κα θὰ κάνετε μιὰ
κακὴ πράξη, χει-
ρότερη ἴσως κι'
ἀπὸ κλεψιά.

— Μὰ ἐγὼ σὰς
τῶδωσα νὰ τὸ δια-
βάσετε, καὶ σὰς
παρακαλῶ μᾶλι-
στα! φώναξα.

— Τὸ ξέρω, ἄ-

ποκρίθηκε χαμογελώντας ὁ Πανάγαρης,
μὰ δὲ θέλω. Ἐχω κι' ἐγὼ τὸ λόγο μου!

Σκέφθηκα τότε καὶ μοῦ φάνηκε πὺν
βρήκα αὐτὸν τὸ λόγο: Ὁ Πανάγαρης
δὲν ἤθελε νὰ διαβάσῃ τὰ γράμματά μου,
γιὰ νὰ εἶμαι ἐλεύθερος νὰ γράφω τοῦ
ψυχοπατέρα μου ὅλη τὴν ἀλήθεια γιὰ
τὴ ζωὴ πὺν ἔκανα μαζί του. Γιατί ἂν εἶ-
χα καὶ κανένα παράπονο, δὲν θὰ μπορού-
σα νὰ τὸ γράφω, ξέροντας πὺν θὰ τὸ
διάβαζε πρῶτα ἐκεῖνος. Καὶ τότε θὰ
πρεπε νὰ καταφέρω νὰ γράφω καὶ νὰ
στεῖλω κανένα γράμμα κρυφά.

Ἐ, ὅσο μικρὸς κι' ἂν ἦμουν, κατὰ-
λαβα πὺν αὐτὸ ἦταν κάτι εὐγενικό καὶ
τίμο, καὶ μαρτυροῦσε ἕναν καλὸ ἄνθρω-
πο πὺν δὲ θὰ μὲ κακομεταχειριζόταν πο-
τέ. Κι' ἀπὸ τὴ στιγμὴ ἐκείνη, αἰστάνθη-
κα περισσότερη ἀγάπη κι' ἐμπιστοσύνη
στὸ θιασάρχη μας.

Στὸν ἴδιο δρόμο, ὅχι μα-
κριὰ ἀπὸ τὸ ταβερνομαγέρεικο, ὁ κύρ
Ἡλίας εἶχε νοικιάσει
ἀπὸ προτύτερα, κατὰ παραγ-
γελία τοῦ Πανάγαρη, μιὰν ἀ-
ποθήκη πὺν θὰ γινόταν θέα-
τρο. Ἦταν στὸ πῶδ κατὰλλη-
λο μέρος γιὰ τέτοια «λαϊκὰ
θεάματα». Καὶ πρῶτα-πρῶτα
πήγαμε νὰ ἰδοῦμε αὐτὴ τὴν
ἀποθήκη.

Ὁ θιασάρχης, εὐχαριστη-
μένος, εἶπε πὺν ἦταν «ὅ,τι
χρειαζόταν». Κι' ὅταν εὐχα-
ρίστησε τὸν κύρ Ἡλία γιὰ τὴ
φροντίδα του αὐτὴ καὶ «γιὰ
ὅλα», ἀκούσα τὸν ταβερνιάρη
νὰ τοῦ λέῃ:

— Τί λὲς ἐκεῖ, Πανάγαρή
μου! Ἐγὼ γιὰ σένα θυσία νὰ
γίνω! Ἐσχνας τί σου χρωστῶ;
Εἶχε λοιπὸν κάποια παλιά

καὶ μεγάλη ὑποχρέωση ὁ κύρ Ἡλίας στὸν
Πανάγαρη καὶ γι' αὐτὸ τώρα τὸν νοια-
ζόταν καὶ τὸν φιλοξενούσε σὰ δικό του.
Ἀπὸ τί, δὲν τῶμαθα ποτέ. Οὔτε ὁ Φά-
νης ἤξερε ποτέ καὶ τί καλὸ εἶχε κάμει
ὁ θιασάρχης μας σ' αὐτὸν τὸν Πατρινό.
Ἄλλ' αὐτὸ δὲν ἐμπόδιζε νὰ βλέπουμε
τώρα καὶ νὰ χαιρόμαστε τὴν **ἐγγνωμο-
σύνη**, πὺν εἶναι πάντα ἑνα τόσο ὠραῖο
πράγμα, ὅσο εἶναι ἄσχημο ἡ **ἀχαριστία**.

Ἀφοῦ εἶδαμε λίγο τὴν ἀποθήκη, ὁ
Πανάγαρης μοῦ εἶπε:

— Πήγαμε μὲ τὸ Φάνη, πὺν ξέρει,
στὸ ταχυδρομεῖο νὰ ρίξῃς τὸ γράμμα
σου. Καὶ γυρίστε νὰ μᾶς βρῆτε ἐδῶ.

Ἐπρεξά. Χαρά πὺν θάκαναν οἱ δικοὶ
μου, ὅταν θὰ λάβαιναν τὸ γράμμα μου!

Τὸ ταχυδρομεῖο δὲν ἦταν μακριά. Κα-
θὼς πηγαίναμε οἱ δύο μας, ὁ Φάνης μὲ
σταμάτησε μπροστὰ σ' ἑνα μεγάλο σπῆ-
μα, πὺν στὸ ἰσόγειό του εἶχε γραφεῖα,
θυρίδες καὶ γραμματοκιβώτια.

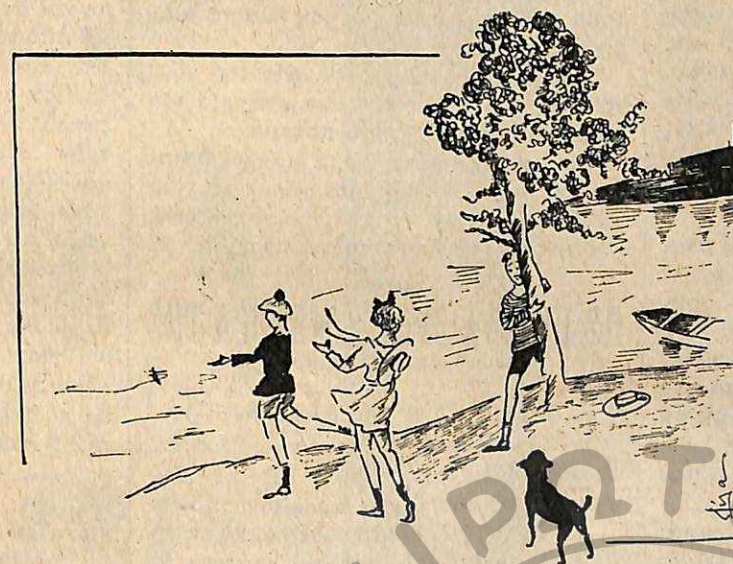
— Ἐδῶ εἶναι, μοῦ εἶπε.

Πολλοὶ ἄνθρωποι μπαίνονδ' αἰνάν, ἄλ-

λος γιὰ νὰ πάρῃ κι' ἄλλος γιὰ νὰ ρί-
ξῃ. Ὁ Φάνης μοῦδειξε μιὰ θυρίδα, κι'
ἀπὸ τὸ χαρτζιλίκι πὺν μοῦ εἶχε βάλει
στὴν τσέπη ὁ καϊμένος ὁ ψυχοπατέρας
μου, ἔδωσα εἰκοσι λεπτά, πῆρα ἑνα γραμ-
ματόσημο — τόσο πληρώναμε κείνο τὸν
καιρό, — τὸ κόλλησα στὸ γράμμα μου
καὶ τῶριζα στὴν τρύπα ἐνὸς κουτιοῦ.

— Μὰ θὰ τὸ λάβουν τάχα; ψιθύρισα
χωρὶς νὰ τὸ θέλω.

Τὸ πίστευα, μὰ καὶ δὲν τὸ πίστευα,
πὺν ἔφτανε νὰ ρίξω τὸ γράμμα μου μέ-
σα σ' ἐκεῖνο τὸ κουτί, γιὰ νὰ φτάσῃ στὰ
χέρια τοῦ μᾶστρο-Παύλου! Κι' ὅμως,
πόσες φορές δὲν εἶχα ἰδεῖ, στὸ χωριό
μας, γράμματα μὲ γραμματόσημο καὶ μὲ
σφραγίδες, πὺν τὰ μοίραζε στὰ σπῆμα
καὶ στὰ μαγαζιά ὁ κύρ-Σπύρος, ὁ τα-
χυδρόμος μὲ τὸν πέτσινο σάκκο του καὶ
μὲ τὸ σταχτύ του κασκέτο.

«Πήγαμε παντοῦ κείνο τ' ἀπόγεμα...»

— Ὡ, θὰ τὸ λάβουν, μὲ βεβαίωσε ὁ
Φάνης. Γιὰ νᾶσουν ὅμως πῶδ σίγουρος,
μπορούσε νὰ δώσῃς ἄλλα εἰκοσι λεπτά
καὶ νὰ πάῃ συστημένο.

— Τί θὰ πῇ συστημένο;

Δὲν ἤξερα τίποτα. Κι' ὁ Φάνης μοῦ
ἐξηγήσε: Τὰ συστημένα δὲν τὰ ρίχνουν
στὸ κιβώτιο, παρὰ τὰ παραδίδουν στὸ
γραφεῖο καὶ παίρνουν ἀπόδειξη μὲ ἀ-
ριθμό. Αὐτά, λέει, τὸ Ταχυδρομεῖο τὰ
στέλνει σὲ ἰδιαιτέρο σάκκο καὶ τὰ προ-
σέχει, μὴν παραπέσῃ κανένα καὶ χαθῇ.
Καὶ πάλι, ὅταν τὸ γράμμα θὰ φτάσῃ στὸ
μέρος του, ὁ ταχυδρόμος ἐκεῖ δὲν τὸ
δίνει ἂν δὲν ξέρῃ καλὰ τὸν παραλήπτη
καὶ ἂν δὲν τὸν βάλῃ νὰ υπογράψῃ στὸ
βιβλίο του πὺν τῶλαβε. Ἔτσι δύσκολα
χάνεται ἑνα συστημένο γράμμα.

— Κι' ἂν χαθῇ; ρώτησα.

— Τὸ Ταχυδρομεῖο πληρώνει ἀποζη-
μίωση σ' ἐκεῖνον πὺν τὸ ἔστειλε, εἰκο-
σιπέντε δραχμές.

— Ὡ, μὰ ὅλα τὰ ξέρεις ἐσύ;!

— Ὅχι ὅλα... Μ' αὐτὸ τὸ ξέρω,

γιατί ἔστειλα μιὰ φορά συστημένο γράμ-
μα στὴν θειά μου, καὶ διάβασα αὐτὰ πὺν
ἔγραφε ἀπὸ πίσω ἡ ἀπόδειξη.

— Καὶ γιατί ἐσύ τῶστελεις συστημέ-
νο; Μὴν ἔπρεπε νὰ τὸ στείλῃς κι' ἐγὼ.

— Μὰ ἐγὼ εἶχα βάλει μέσα στὸ γράμ-
μα καὶ λεφτά... Δὲν ἔπρεπε λοιπὸν
νὰ χαθῇ.

— Ἐχῆς δίκιο... Καὶ τῆς γράφεις
ἀκόμα τῆς θειᾶς σου; Τῆς στέλνεις
λεφτά;...

— Ὡ, τώρα πιά!... Ἐχει δυὸ χρὸ-
νια πὺν πέθανε...

— Κι' ἄλλο συγγενὴ δὲν ἔχεις;

— Ἐχω στὴ Σπάρτη, μὰ πολὺ μα-
κρινούς... Δὲν τοὺς γράφω.

— Κι' ὁ κύρ Πανάγαρης ἀπὸ ποιὸν
σ' ἔχει πάρει;

— Ἀπὸ τὴ θειά πὺν σοῦ εἶπα.

— Ἀ! καὶ τώρα πὺν πέθανε;

— Εἶμαι πιά στὰ χέρια του.

— Καὶ σ' ἔχει ἔτσι, χάρι-
σμα;

— Ἀ, ὅχι! Τὰ λεφτά πὺν
ἔδινε πρῶτα τῆς θειᾶς μου,
μοῦ τὰ βάζει τώρα στὴν Τρά-
πεζα, στὸν ὀνόμα μου. Κι' ἔχω
κάμποσα... παίρνω καὶ τό-
κο... θὰ σοῦ δείξω καμμιὰ
ὥρα τὸ βιβλιαράκι μου...

Ἐγὼ δὲν εἶχα ἀκόμη τί-
ποτα. Καὶ σκέφτηκα μιὰ στιγ-
μή, — παιδιὰτικὴ σκέψη, —
πὺν ἂν ἔστειλα συστημένο τὸ
γράμμα μου, μακάρι νὰ χανό-
ταν, γιατί θάποχτοῦσα μονο-
μιάς εἰκοσιπέντε δραχμές, πὺν
θὰ μὲ πληρῶνε ἀποζημίωση
τὸ Ταχυδρομεῖο. Τὸ μετά-
νοιωσα ὅμως εὐθύς. Καλύτερα
εἶπα, χίλιες φορές καλύτερα,
νὰ τὸ λάβαιναν ἐκεῖνοιοι καί-
μένοι πὺν μὲ ἀγαποῦσαν, νὰ ἡσυχάσουν
πὺν εἶχα φτάσει στὴν Πάτρα καλὰ. Κι'
ἀνησυχῆσα πάλι μὴ χανόταν καὶ ρώτη-
σα τὸ Φάνη πὺν τᾶξερε ὅλα:

— Καὶ πὺν θὰ τὸ στείλουν; μὲ τὸ σι-
δερόδρομο;

(Ἀκολουθεῖ)

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΙ ΜΥΘΟΙ

ΠΑΙΔΑΚΙ ΚΑΙ ΣΟΦΟΣ

— Νυσταγμένη ἡ Κουκουβάγια,
Μὲ τὸ ἀστὲρι τῆς αὐγῆς,
Κλεί τὰ μάτια τῆς στὰ μάγια
Τῆς μυριανθισμένης Γῆς.
Μὰ ξυπνώντας, στὰ λουλούδια
Τῆς ἀστειρῆς πηγῆς,
Τὸ ἀηδονάκι λέει τραγούδια
Γλυκερὰ λογῆς-λογῆς...

Πὺν μὲ ἀρέσει τὸ ἀηδονάκι!...
Ἄ, θαρῶ, καλὸ παιδάκι,
Δὲ στοχάζεσαι σωστά:

Νυχτοπούλια πὺν ἀγρυπνοῦνε,
Σὰν ἀηδὸνι ἂν δὲ λαλοῦνε,
Λὲς πὺν εἶναι περιττά;»

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

ΥΠΟΣΧΕΣΗ

Όταν θυμόταν τους χιονισμένους χειμώνας της πατρίδας της, ή "Αννα μέρδευε μαζί τους στη θύμησή της μέρες φωτεινές, ζεστές, μία χώρα παραμυθιού, μία δεύτερη πατρίδα που είχε ζήσει σ' αυτήν με τη φαντασία της τα κρύα βράδια του χειμώνα.

Κάθε Όχτωβρη, με τα πρώτα κρύα, ο πατέρας έφευγε για ταξίδι, έλειπε μέρες πολλές, ατελείωτες, μικρές, μουντές μέρες ασυντρόφευτες, κι' όταν γύριζε τα Χριστούγεννα, διηγόταν στην "Αννα το ταξίδι του.

Της έλεγε για τα ψηλά φοινικόδεντρα με τους γλυκούς καρπούς, για τους άραπδες με τα παράξενα φορέματα, για τη μεγάλη έρημο που άπλωνόταν απέραντη, χιλιάδες φορές μεγαλύτερη απ' τον κάμπο της Μηλιάς που ήταν τάμπιλια τους. Τό μυαλό της "Αννας δέ χωρούσε πώς σ' ένα τόσο μεγάλο κομμάτι γης δέ φύτρωνε χορτάρι, ούτε δέντρα ούτε πράσινο άμπέλια. Έκλεινε σφιχτά το μικρό χεράκι της, σά νάθελε να αίστανθῇ τὴν καυτή άμμο στην κρύα της χουφτίτσα.

Ο πατέρας της έφερε και μία φωτογραφία της Σφίγγας της είχε φανεί ένα ζωο παράξενο, τρομαχτικό και γοητευτικό μαζί. Οί Πυραμίδες ήταν στη φαντασία της όντα μυστηριώδη, άνάλογα με τη Σφίγγα. Κι' έπειτα ήταν τό φως, τό άσπρο φως που θάμπωνε τα μάτια...

Κάθε φορά που ο πατέρας τελείωνε μία διήγηση, ή "Αννα ρωτούσε:

— Πότε θα πάρης και μένα, μπαμπά;
— Τοῦ χρόνου, άπαντοῦς εκείνος σοβαρά, τοῦ χρόνου που θάσαι μεγαλύτερη.

Όταν ο πατέρας έφυγε ακόμα δυο-τρεις φορές χωρίς να τὴν πάρει, λέγοντας πώς δὲν ήταν μεγάλη αρκετά, ή "Αννα κατάλαβε πώς δὲν έπρεπε να έλπίζει πολύ ότι κάποτε θα κρατούσε τὴν υπόσχεσή του. Μά ή επιθυμία της να δῇ τὰ θαύματα της μακρινῆς χώρας τὴ γέμιζε προσδοκία και πίστη, και ρωτούσε ξανά τὸν πατέρα της:

— Πότε θα με πάρης μαζί σου;
— Ένα χειμώνα κάποιος, ξένος ἦρθ' από τὴ φωτεινὴ χώρα. Ήταν ο νουνὸς της "Αννας. Δὲν γνωρίζονταν ή βαφτιστικά του ήταν πολύ μικρὴ σὰν είχε φύγει. Μά γρήγορα γίνανε φίλοι, γιατί και κείνος μιλούσε για τὸν ἴδιο επιθυμητό τόπο, κι' ακόμα για ένα παλάτι που είχε και κάτω, δίπλα σ' ένα μεγάλο νωθρό ποτάμι.

— Πότε θάρθῃς; τὴ ρωτούσε.
Και κείνη στήλωνε τὰ μάτια της γεμάτα ἱκεσία και δισταγμὸ στὰ μάτια τοῦ πατέρα της.

— Θα τὴ φέρω ἐγώ, ἔλεγε' εκείνος

χαϊδεύοντας τὰ μαλλιά της με χαμόγελο. Μά κι' ο νουνὸς της ἔταξε πώς, ἂν τυχὸν δὲν τὴν πῆγαινε ο πατέρας της να δῇ τοὺς άραπάδες και τὼρα τοῦ σπῖτι, θάρχόταν δίχως ἄλλο να τὴν πάρῃ εκείνος.

Και ή "Αννα τὸ πίστευε, ἐπειδὴ τόσο πολύ επιθυμούσε αὐτὸ τὸ ταξίδι.

Έπειτα πέρασαν χρόνια, ο πατέρας έφυγε ὀριστικά, κι' ο νουνὸς ἔξασε τὴν "Αννα και δὲν ἦρθε ποτὲ να ἐκπληρώσῃ τὴν υπόσχεση που εἶχε δώσει.

Η "Αννα θυμόταν με συμπόνεση κι' ἐπιείκεια τὸ μικρὸ εὐκολόπιστο κοριτσάκι που κορόιδευαν τὴν επιθυμία του και τὸ καναν και περίμενε για χρόνια.

Θα παραξενευόταν πολύ ἂν κανείς της ἔλεγε, πὼς βαθεῖα σὴν ψυχὴ της πίστευε ακόμα σὴν παλιὰ υπόσχεση και πὼς κρατούσε τὴν ἐλπίδα να δῇ τὸν τόπο που εἶχε ἀπορροφήσῃ ὅλα τὰ παιδικὰ της ὄνειρα.

Μία μέρα ἔμαθε τὸ θάνατο τοῦ νουνὸς της: πέθανε ἐκεῖ-κάτω στὼρα τοῦ σπῖτι, δίπλα στὸ νωθρὸ ποτάμι.

Και μοναχὰ τότε, πέρα μακριά, πῶς απ' τὴ γαλάζια θάλασσα, βούλιαξε και χάθηκε ὀριστικά γι' αὐτὴν ή φωτεινὴ γῆ, ή δεύτερη ὑποσχέμενη πατρίδα.

MYRINH

ΩΣ ΠΟΥ ΝΑ ΒΡῆ ΤΗ ΜΗΤΕΡΑ ΤΗΣ

(Μοθιστόρημα ὑπὸ CH. DE RICHTER)

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

— Ωραία! ὠραία! μουρμούριζε ὁ Ναθαναήλ. "Ω, κύριε Σμίθ, λές να ὑποχρεωθῶ να σοῦ δώσω πίσω τὸ νομά σου;

Ο Σολομών δὲ μιλούσε, ἀλλὰ περίμενε τὸ τέλος, ὅλο και περισσότερο ἀνήσυχος. Κι' ἀληθινὰ, τὰ πράγματα δὲν ἄργησαν να γυρίσουν στὸ χειρότερο.

— Τί βλέπω ἐδῶ; Τ' εἶναι αὐτὲς οἱ πέντε λίρες, που εἶναι σηματομενές μ' ένα θαυμαστικό, και πλάι τους εἶναι αὐτὴ ή ἀσυνήθιστη για ἕναν ἔμπορο σημείωση: «Θεέ μου, σοῦ τίς προσφέρω, για να ἐξαγοράσω τὰ κρύματά μου!» Μήπως σοῦ πέρασε ή ἰδέα, ὅτι σοῦ δάνεισα ἐγὼ χρήματα για να προσφέρεις στὸ Θεό;

Ο Σολομών Χάγερομιθ σηκώθηκε.

— Ναθαναήλ, εἶπε σοβαρά, σοῦ ἀπαγορεύω ν' ἀστείλευσαι. Τὸ ποσὸ αὐτὸ εἶναι δική μου δουλειά. Η ἀλήθεια εἶναι ὅτι θάρπεπε να τὸ σῶσω ἀπὸ τὸ βιβλίο. Ἀλλὰ για να μὴν ἀμφιδάλλεις για τίς προθέσεις μου, ἰδοὺ πέντε λίρες, τίς βάζω στὸ ταμεῖο. "Ωστε δὲν ἔχεις να πεις τίποτα.

Ο Ναθαναήλ σήκωσε τοὺς ὤμους κι' ἐξακολούθησε τὴν ἐπιθεώρηση. Ἀλλὰ δὲν προχώρησε και πολύ. Τινάχτηκε ἀπάνω μονομιάς, φωνάζοντας:

— Ἐδῶ εἶναι σωστὴ καταστροφή! Προκαταβολές, δάνεια χωρίς τόκο, χω-

ρίς ἐγγύηση! Παίζεις με μένα, κυριε Σμίθ: Ἀπὸ πότε κάνεις τέτοιου εἶδους ἐμπόριο; Ἀπάντησε λοιπὸν! Ο κίστηκες νάφισεις να μὰς κλέφουν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τῆς γειτονιάς;

Ο Σολομών δὲν ἀπαντοῦσε. Ἀλλὰ ἀπὸ τὸ χαμόγελό του φαίνόταν, ὅτι δὲ ἔπερνε και πολύ σὰ σοβαρά τς κατηγορίες τοῦ συντρόφου του. Τί ν' ἀπατήσει; Μιλούσε ἀραγε τὴν ἴδια γλῶσσά με τὸν ἄνθρωπον αὐτόν;

Ἄν ἤξερε ὅτι μέσα στὸ στήθος τοῦ ξαδέλφου του χτυποῦσε μία καρδιά και δὲν μπορούσε να τὸν νοιώσει, θα τὸ λεγε:

— Μάλιστα, κύριε! Ἦμουν κάποιος φοβερώτερος ἐνεχυροδανειστής κι' ἱκανώτερος τοκογλύφος. Μία μέρα ὅμως ἔγινε κάτι ἀσήμαντο κι' ἀναστάτωσε τὴ ζωή μου. Ἐνα τόσο δὰ κοριτσάκι, ἔρμιο και δυστυχισμένο, βρέθηκε κοντὰ μὲ κι' ἀπὸ τότε ἔνοιωσα πὼς εἶχα μιά καρδιά. Και τότε γκρεμίστηκαν μονομιάς ὅλα τὰ παλιὰ εἰδωλά μου. Οἱ φτωχοὶ ἐξακολουθοῦσαν νὰ ἔρχονται να μὲ ζήτησιν. Με περνοῦσαν ἀκέρια για ἐχθροὺς και κοίταζαν με κάθε τρόπο να με ξεγελάνε. Και γὼ ἔκλεινα τὰ μάτια και δὲν νειζα με ἀστεῖα ἐνέχυρα και πάντα χωρίς τόκο. Ἀπ' αὐτοῦς, ἄλλοι θάρθοῦν τίμια να μὲ γυρίσουν τὰ χρήματα, κι' ἄλλοι θα μὲ τὸ σκάσουν, εὐχαριστημένοι γιατί μπόρεσαν να ξεγελάσουν τὸ γέρο-Σολομών. Δὲ με νοιάζει. Μία μέρα θα τὸ πάρουν μυρωδιά, ὅτι δὲν ὑάρχει πιά ὁ παλιὸς τοκογλύφος, ἀλλὰ ἕνα γεροντάκι, που μετανοῖνει για τὸ κακὸ που ἔχει κάμει σὴν ζωὴ του και πολεμὰ τώρα να τὸ διορθώσει.

Ἀλήθεια, αὐτὰ τὰ λόγια ἀνέβαιναν στὰ χεῖλη τοῦ Σολομών και θα τῶλεγε, ἂν ὁ Ναθαναήλ μπορούσε να τὰ καταλάβει.

Ο Ναθαναήλ στὸ μεταξὺ ἔφτασε στὸ τέλος τοῦ βιβλίου. Ἀφρίξε ἀπὸ τὴ λύσσα του, χτυποῦσε τίς γροθιές του κι' ἔδριζε ἀλύπητα τὸν κακομοῖρη τὸ σύντροφό του.

— Ἠλίθιος! Ἠλίθιος! φώναζε. Καλύτερα να εἶχα να κάμω μ' ἕναν κλέφτη, παρὰ μ' ἕναν ἡλίθιο! Εὐτυχῶς ἦρθα ἐγὼ και θα τὰ κανονίσω. Ἀπὸ σήμερα, ἐγὼ θα διευθύνω ἐδῶ μέσα. Κι' αὐτὰ που ἔχασες, θα τὰ πληρώσεις ἀκέρια ἐσὺ, νὰ τὸ ξερεῖς!

Ο Σολομών ἔκαμε νόημα ὅτι δέχεται πρόθυμα να τὰ πληρώσει, κι' αὐτὸ ἔπεισε πιά ὁλότελα τὸ Ναθαναήλ πὼς ὁ ξαδελφός του εἶχε ἀποδρακωθεί.

Ἀλλὰ ἔν' ἀπροσδόκητο γεγονός ἐκοψε τὴ συζήτηση. Η πόρτα ἀνοίξε μονομιάς και μιά παιδικὴ φωνὴ ἀκούστηκε στὸ μαγαζί:

— Καλημέρα, παππού-Σολομών... Δὲν εἶναι δῶ ή μικρὴ Λεβάντα;

Ἦταν ὁ Δίκ.

Ο Ναθαναήλ γύρισε να κοιτάξει και τινάχτηκε ἀπάνω.

— Τ' εἶναι πάλι αὐτό, κύριε Σμίθ;

— Αὐτό; Ἐνα παιδί.

Ο Ναθαναήλ σήκωσε τὰ χέρια πρὸς τὸν οὐρανὸ.

— Κακόμοιρε ἄνθρωπε, περιμάζεψες λοιπὸν ὅλα τὰ παιδιά τοῦ κόσμου και τὰ ταΐζεις; Τὸ ἄσυλο τῆς γειτονιάς ἔγινε τὸ σπῖτι σου; Πές μου τώρα, τί τρώει και τί πίνει κι' αὐτό;

Ο μικρὸς Δίκ ἄκουσε προσεχτικὰ τὰ λόγια τοῦ Ναθαναήλ κι' ἀνέλαβε να δώσει αὐτὸς τὴν ἀπάντηση.

— "Ω, ὦ! εἶπε. Ἀπὸ ποῦ ξεφύτρωσε αὐτός; Και τί τὸν νοιάζει τί τρώει και τί πίνει; Ἐγὼ ἦρθα να ἐπισκεφθῶ τὸν παππού-Σολομών και τὴ μικρὴ μου φιλενάδα. Ο κύριος ἔχει συζήτηση; Πολὺ καλά. Φεύγω και γυρίζω σὲ καμμιά ὥρα.

— Σοῦ ἀπαγορεύω να γυρίσεις! οὐρλιασε ὁ Ναθαναήλ.

— Μοῦ ἀπαγορεύετε; Μὰ φαίνεται πὼς δὲν τὸν γνωρίζετε τὸν Δίκ. Για να τὸν γνωρίσετε λοιπὸν, θα σταθῶ στὸ πεζοδρόμιο και θα σὰς παίξω ἕνα κομμάτι!

— Στάσου ὅπου ἀγαπᾷς και κάνε ὅτι σ' ἀρέσει. Φύγε ὅμως ἀπὸ μπροστὰ μου, να μὴ σὲ βλέπω.

— Κλείστε τὰ μάτια σας να μὴ με βλέπετε, ἀπάντησε αὐθάδικα ὁ Δίκ. Τ' αὐτιά σας ὅμως να τᾶχετε ἀνοιχτά, αὐτὸ εἶναι τὸ σπουδαῖο. Καληνύχτα τῆς παρέας!

Κι' ἀφοῦ χαϊρέτησε εἰρωνικά τὸ Ναθαναήλ, βγήκε χοροπηδώντας, πέρασε στὸ δρόμο και στάθηκε στὸ πεζοδρόμιο ὕστερα ἔβγαλε τὴ γνωστὴ μας σφυρίχτρα του και τὸ «κομματάκι» ἄρχισε. Σὲ λίγα λεπτά, ὁ Ναθαναήλ βρισκόταν σὲ φανερὴ διέγερση.

— Δὲ μοῦ λές, κύριε Σμίθ, εἶπε, θα ἐξακολουθήσει πολὺ αὐτὴ ή μουσική;

— Ἀ, ἀπάντησε ἀτάραχος ὁ Σολομών, μ' αὐτὸ τὸ παιδί δὲν τὰ βγάνει κανεὶς πέρα. Μία μέρα σφύριζε δέκα ὥρες σὴν γραμμὴ.

Ο Ναθαναήλ ὄρμησε σὴν πόρτα και τὴν ἀνοίξε με ὀρμὴ.

— Θα φύγεις ἀπὸ κεῖ;

Ο Δίκ κούνησε τὸ κεφάλι ἀρνητικά, δίχως να διακόψει τὸ παίξιμό του.

— Ἄν δὲ φύγεις, θα φωνάξω τὸν πόλισμαν να σὲ πιάσει.

Ο Δίκ τώρα ἔκαμε μιά παύση.

— Ἀδύνατο! Κάθε ἄγγλος ἔχει ἀπὸ τὸ νόμο τὸ δικαίωμα να παίξει μουσική.

Κι' ὁ βασιλιάς ἂν ἤθελε να με διώξει, ὁ πόλισμαν θα τοῦ ἔλεγε: «Ἀδύνατο, Με γαλειότατε, ὁ Δίκ ἔχει δικαίωμα να σφυρίξει!» Κι' ὁ βασιλιάς θα μὲ ζητοῦσε συγγνώμη και θα μούλεγε: «Κύριε, εἶναι δικαίωμά σας, ἐξακολουθήστε!» Και γὼ λοιπὸν ἐξακολουθῶ!

Κι' ἐξακολούθησε να βγάζει κάτι ἀπαίσιας και διαπεραστικῆς σφυριγματιές. Ο Ναθαναήλ στεκόταν σὴν πόρτα με τίς γροθιές σφιγμένες και τὰ μάτια γουρλωμένα.

— Θα φύγεις ή ὄχι; βρυχήθηκε.

Ἐνα εἰρωνικὸ χαμόγελο ἦταν ή μόνη ἀπάντησή.

— Ἀ, ὥστε δὲ φεύγεις ἔ; Γελᾷς ἔ; Στάσου λοιπὸν να ἰδεῖς. Στάσου!.. Πάρ' τον λοιπὸν!..

«Να μὴν πειράξετε τὸν παππού Σολομών, γιατί ἀλίμονό σας!» (Σελ. 173, στ. β').

Κι' ἐνῶ ὁ Ναθαναήλ ἔτρεμε ὀλος ἀπὸ τὸ κακὸ του, τὸ μεγάλο κατὰστικὸ ἔκα- ἕνα μεγάλο ἡμικύκλιο πᾶνω ἀπὸ τὸ δρόμο κι' ἦρθε να πέσει πλάι στὸ μουσόφιλο χαμῖνι.

Ο Δίκ ἔπαψε να παίξει και πήδησε ἀπὸ τὴ χαρὰ του.

— Πάντα ἔτσι γίνεται! φώναξε θριαμβευτικά.

Μάζεψε τὸ μεγάλο βιβλίο, τῶρα κα- τὰ ἀπὸ τὴ μασχάλη του, κι' ἀφοῦ χαϊρέτησε εἰρωνικά τὸ Ναθαναήλ, τῶρα κατὰ πόδια.

Ἐκεῖνος κατάλαβε εὐθὺς τί εἶχε κάμει.

— Πιάστε τον! Πιάστε τον! Τὸ κατὰστικὸ μου! φώναζε.

Και χωρὶς να συλλογιστῇ τὸ κου- στοῦμι του, ὄρμησε μέσα σὲ τίς λάσπες τοῦ δρόμου να κυνηγήσει τὸ παιδί.

Ο Δίκ σταμάτησε μπροστὰ σ' ἕναν ἀνοιχτὸ ὑπόνομο και τοῦ εἶπε.

— Μὴν προχωρήσεις βῆμα, γιατί τὸ ρίχνω μέσα!

— Δός μου ἐδῶ τὸ βιβλίο μου, εἶπε ὁ Ναθαναήλ, που στάθηκε ἀμέσως ἀ- σάλευτος.

— Αὐτὸ θέλω και γὼ, εἶπε ὁ Δίκ Ἀλλὰ πρέπει να συμφωνήσουμε. Ἐνα τέταρτο κονσέρτο ἀξίζει τοῦλάχιστο ἑξη πέννες. Ἀλλες ἑξη πέννες για τίς βρι- σιές που ἄκουσα. Ὅλα-ὅλα ἕνα σελλίνι! Δόστε μου ἕνα σελλίνι, να πάρετε τὸ βιβλίο σας.

— Ἐνα σελλίνι! στέναξε ὁ Ναθαναήλ. Θέλεις να με ληστέψεις, κλέφτη, λω- ποδότη;..

Ἀλλὰ καθὼς εἶδε τὸ βιβλίο πᾶνω ἀπὸ τὸ στόμιο τοῦ ὑπονόμου, ἔκρινε φρόνιμο να σταματήσει και ν' ἀλλάξει τόνο.

— Ἐλα, παιδάκι μου, καλὸ παιδί, φέρε δῶ τὸ βιβλίο!

— Ἐνα σελλίνι! ἀπάντησε ὁ Δίκ κα- τηγορηματικά.

— Ἐλα τώρα, ἄσ' τ' ἀστεῖα. Πάρε μιά πέννα και φέρε τὸ βιβλίο!

Ο Δίκ δὲν ὑποχωροῦσε.

— Ἐνα σελλίνι!

Ο Ναθαναήλ πολεμοῦσε με ὅλη τὴν τέχνη του.

(Ἀκολουθεῖ)

ΜΙΧ. Δ. ΣΤΑΪΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΙΛΙΑ ΜΥΡΙΑ

ΔΥΟ ΓΑΤΕΣ, ΔΥΟ ΤΡΥΠΕΣ

Ο Νεύτων, ὁ περίφημος ἄγγλος φυσικομαθηματικός, — αὐτὸς που βρήκε τοὺς σπουδαιότερους νόμους τοῦ Σύμπαντος, — εἶχε δυὸ γάτες: μιά μεγάλη και μιά μικρή. Τὴ νύχτα ἔκλεινε τὸ γραφεῖο του, ἐπειδὴ ὅμως εἶχε ποντί- κια που τοῦ ἔτρωγαν τὰ χαρτιά, — και τί χαρτιά πολύτιμα! θέλησε να κάμῃ ὥστε οἱ γάτες του να μπεινοδαίνουν ἐ- λεύθερα. Φώναξε λοιπὸν ἕνα μαραγκὸ και τοῦ εἶπε σοβαρότατα:

— Θα μὲ κάμῃς στὸ κάτω μέρος αὐτῆς τῆς πόρτας δυὸ τρύπες. Μία μεγάλη για να περνᾷ ή μεγάλη μου γάτα, και μιά μικρή, για να περνᾷ ή μικρή.

Ο κακόμοιρος ὁ μαραγκὸς ἐνόμισε πὼς ὁ μεγάλος Νεύτων τὸν κορόιδευε. Κι' ἔκαμε ἕνα μορφασμὸ ὅλον παράπο- νο και ἀπορία...

— Γιατί; τὸν ρώτησε ὁ Νεύτων. Δὲν κατάλαβες τί σοῦ εἶπα;

— Κατάλαβα πολὺ καλά, ψιθύρισε ὁ μαραγκὸς ἀλλὰ, σὰς παρακαλῶ... ἀπὸ τὴ μεγάλη τρύπα... γιατί δὲν μπορεῖ να περνᾷ κι' ή μικρὴ γάτα;..

Ἀμέσως ὁ Νεύτων χτύπησε τὸ μέ-τωπό του.

— Τί ἀφηρημένος! εἶπε γελώντας. Για φαντάσου να μὴ συλλογισθῇ ἕνα τόσο ἀπλὸ πρᾶγμα, παρὰ να νομίζω πὼς ἐπειδὴ ἔχω δυὸ γάτες, χρειάζον-ται και δυὸ τρύπες!..

Θ. ΑΝΑΝΙΑΣ

ΑΘΗΝΑΙ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Η ΣΚΗΝΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΛΑΥΡΑΣ

*Αγαπητοί μου,

ΜΕΘΑΥΡΙΟ είναι η 25η Μαρτίου. Για πολλά πράγματα είχα να σας γράψω αυτή την εβδομάδα, αλλά θυμούμαι τη μεγάλη γιορτή και τ' αφήνω όλα καταμέρος. Γιατί νομίζω κάτι σχετικό, κάτι πατριωτικό... Άλλη φορά, αυτά τα δέρισκε κανείς όπου έκανε. Με τη μεγαλύτερη ευκολία οι άνθρωποι έγραφαν πατριωτικά ποιήματα, πατριωτικά διηγήματα, πατριωτικά άρθρα... Σήμερα είναι δυσκολότερα, σπανιότερα. Γιατί άραγε; Είναι λιγότερος ο πατριωτισμός; Οι «νέες ιδέες» εκλόνισαν την πίστη προς κάποια παλιά ιδανικά κι' οι άνθρωποι έγιναν ψυχρότεροι, σκεπτικότεροι, πεζότεροι;

Δεν ξέρω, ίσως... Άλλά εγώ, να σας πω την άμαρτία μου, είμ' ένας άνθρωπος παλιός. Δεν αισθάνομαι καμιά δυσκολία να γράψω σήμερα για την 25η Μαρτίου. Δεν έδαρέθηκα να λέω κάθε χρόνο «τα ίδια και τα ίδια», όπως δεν έδαρέθηκα κάθε πρωί το «Πατερ ήμῶν» και κάθε Δευτέρα το «Χριστός Ανέστη». Και μου φαίνεται πως είναι μερικά πράγματα που δεν πρέπει να τα βαριέται κανένας ποτέ, ή που άμα τα βαρεθῇ, παύει να είναι άνθρωπος. Όπως ένας δυστυχισμένος που θα βαριόταν να τρώει, να νανπιῇ, να ζῇ.

Τό ξέρω τώρα πως υπάρχουν και τέτοιοι άνθρωποι. Άλλά είναι άρρωστοι. Σά μιὰ άρρώστεια λοιπόν μου φαίνεται κι' η έλλειψη ή η έλάττωση του πατριωτισμού. Ο σωστός, ο φυσιολογικός άνθρωπος, δεν μπορεί παρά να είναι πατριώτης, Ν' αγαπᾷ την πατρίδα του, όπως αγαπά και τὸ σπίτι του, τὸς δικούς του, τὸν εαυτό του. Έτσι τὴν αγαποῦσαν κι' οι άνθρωποι τοῦ 21, που σηκώθηκαν τὴν 25η Μαρτίου κι' όρκίσθηκαν να τὴν ελευθερώσουν ή να πεθάνουν. Αν οι άνθρωποι εκείνοι δεν είχαν τόσο πατριωτισμό, κι' οι ίδιοι θά πέθαιναν δούλοι, κι' εμεῖς, τὰ εγγόνια τους και τὰ δισέγγονα, θά δουλεύαμε ακόμα κάτω ἀπ' τὸν τούρκικο ζυγό.

Άλλά μόνο οι άνθρωποι τοῦ 21 ήταν πατριώτες; Τὸ ίδιο ήταν κι' οι πατέρες τους, κι' οι πάπποι τους, κι' οι προπάπποι. Στὰ 21 ἤρθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου. Άλλά τότε κι' ο πόθος τῆς ελευθερίας δεν ἄφησαν τὸ σκλαβωμένο Γένος ποτέ. Τὴν ἐπαύριο ακόμα τῆς ἡμέρας πού καταλύθηκε ἡ Ἑλληνική Αὐτοκρατορία, οι Ἕλληνες ἄρχισαν νὰ ονειρεύονται τὴν ἀνάστασή τους. «Πάλι με χρόνους, με καιρούς, πάλι δικὰ μας θάναι»... Με χρόνους, με καιρούς. Γιατ

ἤξεραν πως αὐτὸ δεν μπορούσε νὰ γίνη στὸν ἴδιο χρόνο. Ἐπρεπε νὰ περάσουν αἰῶνες. Ἐπρεπε νὰ ἐξασθενήσῃ ὁ τύραννος και νὰ δυναμώσῃ ἀρκετὰ ὁ σκλάβος. Στὸ διόστημα τῶν αἰώνων αὐτῶν οι πατριώτες τοῦ Ἑλληνισμοῦ δεν ἔπαψαν νὰ προετοιμάζουν τὴν Ἐπανάσταση. Στὰ 1821 τὴν κήρυξαν. Ἀλλά και τότε ακόμα ὑπῆρχαν πατριώτες, — και μεγάλοι μάλιστα, ὅπως ὁ Ἀδαμάντιος Κοραῖς, — πού ἐνόμιζαν τὸ κίνημα πρόωρο και καταδικασμένο σὲ ἀποτυχία. Ἀδιάφορο! Οι περισσότεροι είχαν τὴν ἰδέα πως ἦταν καιρός. Ἡ σημαία σηκώθηκε: «Ἐλευθερία ή Θάνατος». Κι' ὅλοι τότε, σύμφωνοι κι' ἀντίθετοι, τάχθηκαν κάτω ἀπ' αὐτὴ τὴ σημαία. Καθένας ἔκανε ὅ, τι ἔπρεπε κι' ὅ, τι μπορούσε, — πρώτος ὁ γέρο-Κοραῖς, πού δεν ἔπαψε νὰ δίνει τὴς σφέες του συμβουλές στοὺς Ἕλληνες και ν' ἀνάβῃ τὸν φιλελληνισμό τῶν ξένων. Ἐφτά δλόκερα χρόνια βάσταξε ὁ ὑπεράνθρωπος ἀγώνας. Οι πατριώτες εκείνοι είχαν ἔξαν τλήσει ὅ, τι είχαν και δεν είχαν, — τὰ πάντα ἐκτός ἀπὸ τὸν πατριωτισμό τους. Μ' αὐτὸν ἀντειχαν, ἐπέμεναν. Με τὰ δόντια τους, πού λένε, κρατοῦσαν ακόμα τὴ σημαία ψηλά. Ὡστόσο ὁ κόσμος συγκινήθηκε κι' ἐνθουσιάσθηκε ἀπὸ τὸ μεγάλο, τὸ ὑπέροχο θέαμα: μιὰ φούχτα μισόγυμνοι και πεινασμένοι πολεμιστές, σ' ἕναν τόπο ρημαγμένο, γεμάτον ερείπια κι' ἀποκαῖδια, με ἀρχηγούς πού δεν είχαν οὔτε νὰ φᾶνε οὔτε νὰ ντυθοῦν πολὺ καλύτερα ἀπ' τὰ παλληκάρια τους, κι' ἡ φούχτ' αὐτὴ τῶν γενναίων, τῶν ἡρώων, ν' ἀντιστέκεται σ' ὀλόκερη Τουρκιά! Ο κόσμος εἶπε τότε «φτάνει!»... Σηκώθηκε κι' αὐτὸς στὸ ποδάρι, τάχθηκε στὸ πλευρὸ τῶν Ἑλλήνων, ἀνάγκασε τοὺς βασιλιάδες του, τοὺς κυβερνήτες του νὰ ἐπέμβουν. Κι' ἡ μικρὴ Ἑλλάδα ελευθερώθηκε.

Τὸ κήρυγμα τοῦ Ἀγώνα, πού εἶχε για μᾶς ἕνα τόσο μεγάλο κι' εὐτυχισμένο ἀποτέλεσμα, — πού μᾶς ἔκανε ἀνθρώπους ελεύθερους, ἐνῶ θάμαστε ακόμα δούλοι, — τὸ γιορτάζουμε, κάθε χρόνο τὴν 25η Μαρτίου. Γιατὶ τὴν ἡμέρα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ὁ Γερμανός, στὴν Ἀγία Λαύρα, σήκωσε τὴ σημαία ἐκείνη πού δεν ἐμελλε νὰ πέσῃ ποτέ. Κάποιοι ἀκριβόλοι ἱστορικοὶ ἀμφισβητοῦν τὸ πραγματικὸ αὐτῆς τῆς σκηνῆς, πού ἔχει ἐμπνεύσει, ἕναν αἰῶνα τώρα, τόσοι ποιητὲς και τόσοι ζωγράφους. Δεν ἔγινε, μᾶς λένε, τὴν 25η Μαρτίου 1821 στὴν Ἀγία Λαύρα. Τί μᾶς μέλει! Θά ἔγινε κάπου ἄλλου, λίγες μέρες προτῆτερα ή λίγες ἀργότερα. Ἀλλά και ποτὲ νὰ μὴν ἔγινε ἔτσι ἀκριβῶς ὅπως τὴν περιγράφουν και τὴ ζωγραφίζουν, θά ἔγινε με κάποιον τρόπο, πού κατ' οὐσίαν και κατὰ βάθος εἶναι ὁ ἴδιος: Σηκώθηκε μιὰ σημαία και, κάτω ἀπ' τὴς πτυχές της,

οἱ πατριώτες όρκίστηκαν νὰ ελευθερώσουν τὴν πατρίδα ή νὰ πεθάνουν. Και τὴν ἔκαναν: Πολέμησαν ἑφτά χρόνια και ὅσοι δεν πέθαναν, ελευθερώθηκαν.

Ἡ σκηνὴ τῆς Ἀγίας Λαύρας εἶναι τὸ σύμβολο τῆς ἐθνικῆς αὐτῆς ἐξέγερσης, πού ἔγινε ὅταν ἤλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου. Και τὰ σύμβολα δεν εἶναι ποτὲ πραγματικά, ή δεν τὰ μεταχειρίζομαστε ὅπως ἦταν στὴν πραγματικότητα. Ο σταυρός τοῦ Χριστοῦ δεν ἦταν παρὰ δὺ ἀξέστα ξύλα πού σχημάτιζαν ἕνα Τ. Ἀλλά ὁ σταυρός, ὁ σύμβολο τοῦ Χριστιανισμοῦ, τῆς μεγαλύτης και τῆς ὑψηλότερης ἰδέας τοῦ κόσμου, παίρνει τὰ ὠραιότερα καλλιτεχνικά σχήματα, κατασκευάζεται ἀπὸ τὰ πολυτιμότερα ὕλικά, — χρυσάφι, ἀσήμι, ἐλέφαντα, κοράλι, — και στολίζεται με διαμάντια και με ζαφείρια. Ἡ ἰδέα πού συμβολίζει, ἡ πίστη μας κι' ἡ ἀγάπη μας στὴν ἰδέα αὐτῇ, τὸν ἐξιδανικεύουν και τὸν ἐξωραΐζουν. Ἐτσι, ἀπαράλλαχτα, ἐξιδανικεύουμε κι' ἐξωραΐζουμε στὴν ψυχὴ μας, στὴ φαντασία μας, — κι' ἀπὸ καὶ στὴν Τέχνη, στὴν Ποίηση, στὴ Ζωγραφικὴ, — και τὴ σκηνὴ τῆς Ἀγίας Λαύρας. Για μερικά πράγματα, τόσο ἐθνικά, τόσο ἱερά, καταλλήλοτεροι νὰ τὰναπαραστήσουν ἀπὸ τοὺς ἱστορικούς, εἶναι οἱ καλλιτέχνες, οἱ ζωγράφοι, οἱ ποιητές. Και περισσότερο ὁ μεγαλύτερος ἀπ' ὅλους: ὁ Λαός.

Σας ἀσπάζομαι

ΦΑΙΔΩΝ

ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ, ΟΧΙ ΞΕΧΑΣΜΕΝΑ

Στὴν ἱαδέρφη μου ΧΡΥΣΑ

Κεῖνὴ τὴ χρονιά στὸ σπιτικό μας, ἡ μιὰ δυστυχία κυνηγοῦσε τὴν ἄλλη, ὅπως τὰ χαρτιά τοῦ παινιδιοῦ πού στήνουν τὰ παιδιά για νὰ διασκεδάσουν πάνω στὸ τραπέζι, τσακίζοντάς τα ἐλαφρά. Ο πόλεμος, τὸ φεγγιὸ τοῦ μεγάλου μου ἀδερφοῦ πού τὸν σέρναν αἰχμάλωτο ποῖος ξέρει πού και για ποῖο σκοπὸ μέσα στὰ βάθη τῆς Ἀσίας, ἡ ἀμφιβολία πού μᾶς πίεζε για τὸ γυρισμό του, κι' ὕστερα ἀπ' ὅλ' αὐτὰ ὁ θάνατος τοῦ πατέρα.

Στὸ σπίτι μέναμε ἐγώ, ἡ ἀδελφὴ μου, ἡ μητέρα και ἡ γριὰ γιαγιά μας. Τίποτα πιά δεν μπορούσε νὰ διασκεδάσῃ τὴ μονοτονία π.ὺ μᾶς ἔξωγε. Ἡ μητέρα ὥρες ὀλόκερες καθόταν σκεπτική, κοιτάζοντας ἀφηρημένα μέσα ἀπὸ τὸ τζάμι, ἐνῶ ὁ νοῦς της ποῖος ξέρει πού νὰ γύριζε. Ἀπ' τὴν ἄλλη μεριά, ἡ νευρικότητα τῆς γριάς γιαγιάς μας εἶχε φτάσει στὸ κατακόρυφο. Δὲ μπορούσε νὰ δεχτῇ τὸν παραμικρότερο θόρυβο. Καὶ καμμιὰ φορά, πού ἡ ἀδελφὴ μου μέσα στὴν ἀφέλεια τῶν δεκατριῶν χρόνων της, ἀρχίζε σιγανὰ κανένα τραγούδι, ἐρχόταν ἀπὸ τὸ βάθος τῆς κάμαρας ἡ φωνὴ τῆς γιαγιάς συρτὴ κι' ἐπι-

δηλητικὴ ὅπως πάντα, νὰ τὴν διακόψῃ στὴ φόρα τοῦ τραγουδιοῦ.

Θυμάμαι, ἕνα μεσημέρι, σὰ γύρισα ἀπὸ τὸ σχολεῖο, βρήκα τὴν ἀδελφὴ μου καθισμένη στὴν ἄκρη τοῦ καναπέ με τὰ μούτρα καταβασμένα.

— Τί ἔχεις, Χρύσα; Γιατὶ εἶσαι ἔτσι... τὴ ρώτησα.

Κεῖνὴ στὴν ἀρχὴ σιωποῦσε. Σάν εἶδε ὅμως πως ἐπέμενα νὰ μάθω, μοῦπε πως ἡ γιαγιά τὴν εἶχε μαλώσει αὐστηρὰ ἐπειδὴ πῆγε νὰνοῖξῃ τὸ πιάνο για νὰ μελετήσῃ.

— Οι χαρές, βλέπεις, μᾶς ξεπήρανε... τῆς εἶπε ἡ γιαγιά ἐνῶ κλείδωνε βιαστικά τὸ πιάνο.

Κ' ἔτσι ἡ θλίψη ἐπνίξε ακόμα μιὰ φορά τὴ χαρά.

Τὸ καλοκαίρι τῆς χρονιάς ἐκείνης δεν θά πηγαίναμε στὰμπέλι ὅπως πάντα. Ἡ μαμμὰ εἶπε πως ἔπρεπε νὰ μείνουμε στὴν πόλη, γιατ' ἦθελε νὰ ταχτοποιήσῃ μερικὲς διαφορὲς πού γεννήθηκαν ὕστερα ἀπ' τὸ θάνατο τοῦ πατέρα. Πόσο τότε λυπηθήκαμε. Στὸ νοῦ μου τὴ στιγμὴ αὐτὴ ἐρχονται τὰ κλάματα πού κάναμε κάτω ἀπὸ τὴ σκάλα, σὰν ἀκούσαμε τὴ μητέρα νὰ λέει στὴ γιαγιά μας πως τὸ καλοκαίρι θά μέναμε στὴν πόλη, Κι' ὅταν ὕστερα ἀπὸ μιὰς βδομάδας παρακαλετὰ, δέχτηκε ἡ γιαγιά νὰ προτείνει στὴ μητέρα νὰφήσῃ τοῦλάχιστο ἐμᾶς τὰ παιδιά νὰ παῖμε με τὴ θειά-Χαρίκλεια στὰμπέλι, ἐκείνῃ ἀργήθηκε. Δεν μᾶς ἐμπιστευόταν σὲ κανέναν ἄλλο. Ἐξέρε τί ζίζανια πού εἰμασταν. Θά περνοῦσαμε λοιπόν τὸ καλοκαίρι χωρὶς νὰ δοῦμε τὰμπέλι, χωρὶς νὰ τρέξουμε στὰνθισμένα χωράφια, χωρὶς νὰ κυνηγήσουμε τοὺς βατράχους πού ἀφθονοῦσαν μέσα στὴ μεγάλη στέγη τοῦ μαγγανοπήγαδου. Οὔτε και στίς συνκὲς θά σκαρφαλώναμε φέτος, και τὸ χειρότερο, δὲ θάκούγαμε τίς ὁμορφες ἱστορίες τοῦ μπάρμα-Πέτρου, τοῦ γερο-ἀμπελουργοῦ μας πού μᾶς διηγόταν ὅταν λαχανιασμένοι γυρίζαμε ἀπὸ τίς ἐκστρατείες πού κάναμε στίς παπαρούνες. Ἀλήθεια, πόσα κακὰ φέρνει ὁ θάνατος!

Πλησίαζε ὁ Αὐγουστός. Ἀπὸ βδομάδες κάθε χρόνο ἀρχίζαν οἱ προετοιμασίες στὸ σπίτι για τῆς Παναγίας, τὴ γιορτὴ τῆς μητέρας. Πάντα με λαχτάρα περιμέναμε τὴν ἡμέραν αὐτὴ. Γιατὶ οἱ φίλοι κι' οἱ συγγενεῖς πού ἐρχόνταν νὰ χαιρετήσουν τὴν μητέρα, πάντα ἄφερνα κάτι και σ' ἐμᾶς. Φέτος ὅμως τίποτα. Κοντεύαμε νὰ μποῦμε στὸν Αὐγουστο και καμμιὰ ἐτοιμασία δεν βλέπαμε νὰ γίνεται στὸ σπίτι. Περιμέναμε ἀκόμα, με τὴν ἀδελφὴ μου, κάμποσες μέρες. Μπῆκε κι' ὁ Αὐγουστός. Στὸ σπίτι μας ἡ παντοτεινὴ ἡρεμία, ἡ ἴδια ἐκνευριστικὴ ἡσυχία πού εἶχε ἀπλωθεῖ ὕ-

στερα ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ πατέρα. Ἐνα ἀπόγευμα πού ἡ γιαγιά βρισκόταν μόνῃ στὴν τραπεζαρία, ἔδαλα τὴν ἀδελφὴ μου, σὰ μεγαλύτερη πού ἦταν νὰ τὴν ρωτήσῃ γιατὶ δεν ἐτοιμαζόνταν για τὴ γιορτὴ τῆς μητέρας.

— Οι θλιμμένοι δεν κάνουν ὀνόματα... τῆς ἀπάντησεν αὐστηρὰ και ξερά ἡ γιαγιά.

Πάει λοιπόν! Θά περνοῦσε κι' ἡ γιορτὴ τῆς μητέρας ὅπως ὅλες οἱ ἄλλες μέρες! Κι' οὔτε συγγενεῖς, οὔτε γνωστοὶ θά ἐρχόνταν νὰ χαιρετήσουν τὴν μητέρα ἀφροῦ εἰμαστε θλιμμένοι. Τὸ μεγάλο τραπέζι τοῦ μπουφέ, πού ἄλλες χρονιὲς ἦταν γεμάτο ἀπὸ δῶρα φέτος θάταν ἄδειανό!

Ἄ! σὲ τετοιὲς στιγμὲς πως αἰσθάνεται κανεὶς τὴν ἀπώλεια...

Κάποιο ἀπόγευμα πού γυρνοῦσαμε ἀπ' τὸ σχολεῖο, ἡ Χρύσα μου ἐμπιστεύκε κάτι.

Μεθαῦριο εἶναι ἡ γιορτὴ τῆς μητέρας. Καθὼς ξέρεis, φέτος, ἐπειδὴ εἰμαστε θλιμμένοι, δὲ θά δεχτῇ κανένα δῶρο ἡ μαμὰ. Δεν πρέπει νὰφήσουμε νὰ τῆς φανῇ πικρὴ ἡ μέρα αὐτὴ.

— Ναί, ἀλήθεια. Νὰ μὴ λυπηθῇ ἡ μητέρα... μουρμούρισα.

— Πρέπει λοιπόν ἐμεῖς κάτι νὰ τῆς κάνουμε...

— Βέβαια κάτι πρέπει.

Κι' ἡ ἀδελφὴ μου πρότεινε ν' ἀνοίξουμε τοὺς κουμπάρδες μας και με τὰ λεφτὰ πούχαμε μαζέψει, νὰ πηγαίναμε τὴν ἄλλη μέρα στὴν ἀγορὰ και νὰ ψωνίζαμε τὸ δῶρο τῆς μητέρας.

— Ναί, ναί, ἔτσι θά γίνει, φώναξα γε-

μάτος ἀπὸ ἐνθουσιασμό. Αὐριο θά παῖμε! Σὰ φτάσαμε στὸ σπίτι, τραθήξαμε κατ' εὐθεῖαν στὸ δωμάτιό μας. Πήραμε ἕνα μαχαίρι και τοὺς κουμπάρδες μας κι' ἀρχίσαμε. Μὰ ἐπειδὴ αὐτοὶ ἦταν τενεκεδένιοι, ἔκαναν ἕνα δαιμονισμένο θόρυβο πού πήγαγε νὰ μᾶς προδώσουν.

— Πιὸ σιγά, Νίκο!

— Ο δικός σου χτυπᾷ...

Ἡ Χρύσα, για νὰ μὴν ἀκούγονται οἱ χτύποι τοῦ κουμπάρ, ἀρπάξε ἀπὸ τὴν κρεμάστρα τὸ προσόψι και τύλιξε μ' αὐτὸ τὸν κουμπάρ της. Τὸ ἴδιο ἔκανα κι' ἐγώ παίρνοντας πάνω ἀπὸ τὸ μπαῦλο τὸ ναυτικὸ κοῦκο μου...

Τὴν ἄλλη μέρα τἀπόγεμα, σὰ φύγαμε ἀπὸ τὸ σχολεῖο, τραθήξαμε κατ' εὐθεῖαν για τὴν ἀγορὰ. Ἐνας δαιμονισμένος θόρυβος ἀπὸ τὸν κόσμο, τὰμάξια, ταυτοκίνητα και τὰ τραμ πού πηγαίνον ἐρχόνταν, σοῦ ζάλιζε τὸ μυαλό. Ἡ Χρύσα με κρατοῦσε ἀπὸ τὸ χέρι σφιχτὰ και σὲ κάθε σφυριξιά αὐτοκινήτου ἡ τράμ μ' ἔσερνε σιμὰ της. Οι προθήκες τῶν καταστημάτων ἀστραφταν. Στὰ ζαχαροπλαστεῖα ὁ κόσμος μπαϊνοδγαίνει. Γυναίκες με πακέτα φορτωμένες και μικρὰ παιδιά με τούρτες και ἀνθοδέσμες πηγαίνον ἐρχόνταν. Ἀπ' τὸ ἀπέναντι πεζοδρόμι οἱ μικροπωλητὲς διαλαλοῦσαν με ξεφωνητὰ τὰ ἐμπορεύματά τους.

— Ποῦ θά παμε, Χρύσα;

— Νά! ἐκεῖ ἀπέναντι στὴν ἐκκλησιᾶ. Εἶναι ἕνα μαγαζὶ πού πουλάει ὁμορφα ἀνθογύαλια.

(Τὸ τέλος στὸ ἐρχόμενο)

ΝΙΚΟΙ ΤΟΥΤΟΥΝΤΖΑΚΗΣ

ΜΑΓΙΚΗ ΕΙΚΩΝ

Ποῦ εἶναι τὰ τρία ἄλογα;

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

Η ΓΛΥΚΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

Ντίν... ντάν... ντάν!... αντί-
χούσαν εὐθυμα οἱ καμπάνες ἐ-
κείνο τὸ ἀπόγευμα. Ντίν... ντάν,
ντάν!...

Κόσμος πολὺς πλημυρίζε τὸ
δρόμο. Ὅλοι ἀνεξαιρέτως εὐθυ-
μοι, χαρούμενοι, ἐτρεχαν εὐκί-
νητοι ἐπάνω-κάτω ζητωκραυγά-
ζοντες.

Πέρασαν χρόνια ἀπὸ τότε, ἡ-
μουν μικρὸ παιδάκι ἀκόμη, μὰ
ἡ μέρα αὐτὴ δὲν θὰ σβύσῃ ποτὲ
ἀπὸ τῆς μνήμης μου, γιατί εἶχε
κάτι τὸ ἐξαιρετικὰ ὥραιο, χα-
ρούμενο καὶ γιορτινὸ... Στεκό-
μουν στὸ παράθυρο... Δὲν ἡ-
ξέρα γιατί, ἀλλὰ ἐνοιῶσα ἡ χα-
ρὰ νὰ πλημμυρῇ τὴν καρδιά μου
καὶ νὰ ξεχειλίξῃ ὅλη τὴν ὑ-
παρξή μου.

Ντίν... ντάν... ντάν!...

— Τί εἶναι σήμερα, μαμμά;
Εἶναι τόσο χαρούμενα ὅλα!

— Εἶσαι ἀρετὰ μεγάλῃ πιά,
γιά νὰ καταλάβῃς. Κάθησ' ἐδῶ,
κοντά μου.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὺς δὲν κα-
ταλάβαινα ὅλα τὰ λόγια τῆς
μαμμᾶς. Μόνο ἐνοιῶσα πὺς μοῦ-
λεγε κάποιο ὁμορφο, μὰ πολὺ
ὁμορφο παραμῦθι: «Ἦταν μὰ
κοπέλα, μούλεγε, γλυκεῖα... πα-
νώρια... Τὴ λέγανε Ἑλλάδα καὶ
ἦταν πατρίδα μας!»

«Ἑλλάδα;» Τόχα πολλὲς φο-
ρὲς ἀκούσει τὸ γλυκὸ αὐτὸ ὄνο-
μα, πὺς ὅλοι στὸ σπίτι τὸ πρό-
φεραν μὲ συγκίνηση, ἀλλὰ δὲν
ἤξερα πὺς ἡ «Ἑλλάδα» ἦταν ἡ
πανάγια καὶ γλυκεῖα πατρίδα
μας... «Πατρίδα;» Τί ἦταν πα-
τρίδα; Προσπαθοῦσα νὰ μαν-
τεῦσθαι τὴν σημασία τῆς λέξης αὐ-
τῆς, μέσα στὸ παιδικὸ μου μυα-
λό, ἀλλὰ δὲν τὴν εὗρισκα. Μὰ
τί πείραζε; Ἦξερα πὺς «πα-
τρίδα» ἦταν ἓνα πολὺ ὥραιο
πράγμα, γιατί στὸ ἄκουσμα τῆς
λέξης αὐτῆς ἓνα παράξενο ἐν-
στικτὸ ἔκανε τὴν καρδιά μου νὰ
κτυπᾷ ἀπὸ συγκίνηση...

«Κι' ἡ πανόρα Ἑλλάδα φο-
ροῖσες ἄσπρο καὶ γαλάζιο ριγω-
τὸ φόρεμα, σὰν τὴ σημαία πὺς
κινεῖται στὸ μαλκόνι...»

Καὶ ὅλα βέβαια γαλάζια μά-
τια ἡ Ἑλλάδα, σὰν τὴ θάλασσα
τὴν ἀπέραντη, καὶ χρυσὰ μαλ-
λιά... Τί ὥραια πὺς θὰ ἦταν!
«Μὰ ἦταν λυπημένη ἡ Ἑλλά-
δα μας!... Τετρακόσια χρόνια
τὴν εἶχε σκλαβωμένη ἓνας γί-
γαντας, ἓνας δράκος, ἓνα ἀγριο
πρόιο!...»

Πόσο θὰ ὑπέφερε!... Τὰ μά-
τια μου ἄθελα δάκρυζαν καὶ ἡ
παιδικὴ ἀδύνατη ψυχὴ μου γι-
γάντωνε ἀπὸ τὴν ἀγανάκτηση,
τὸ μῖσος καὶ τὴ λύσσα γιά τὸν
κακοῦργο δράκο!...

«Μὰ μὲ εὐλογημένη μέρα, τὰ
γενναῖα τῆς παιδιὰ τὴν ἔσωσαν
μὲ χίλιες-δύο περιπέτειες καὶ νυ-
χιουσαν πόλεις, κόστρα καὶ χω-
ριά!... Καὶ κείνη τὴ μέρα, εἶχαν
πάρει καὶ πόλεις Ἑλληνικές,

μακριὰ στὴν Ἀσία, κι' ἡ Ἑλλά-
δα ἦταν τρισευτυχισμένη, ἐλευ-
θερη, δοξασιμένη καὶ περήφανη
γιά τὰ γενναῖα τῆς παιδιὰ!...

Γι' αὐτὸ ἡ μέρα εἶχε μιά τό-
σο γιορτινὴ ὄψη, οἱ ἀνθρώποι
ἦταν τόσο χαρούμενοι καὶ οἱ
καμπάνες χτυποῦσαν εὐθυμα...
Μιά ἀπέραντη χαρὰ πλημυρίζε
τὴν ψυχὴ μου...

— Ὡ! γλυκεῖα μας Ἑλλάδα!
ψιθύρισα, κι' ἐνοιῶσα ἓνα γλυ-
κὸ, ἀκατανόητο αἶσθημα στὴν
ψυχὴ μου... Μὰ ἐνοιῶσα καὶ κά-
τι ἄλλο... «Ἐνα βαθὺ παράπονο!
Δίστασα στὴν ἀρχή, μὰ ὕστερα
πῆρα θάρρος κι' εἶπα στὴ μαμμά:

— Μοῦ εἶπες, μαμμάκα, πὺς
πρέπει, ὕστερα ἀπὸ τὸ Θεό, τὴν
Ἑλλάδα μας νάγαπῶ. Ναί! τὴν
ἀγαπῶ πολὺ!... Μὰ θάθελα κά-
τι νὰ κάνω, γιά νὰ τῆς δείξω
τὴν ἀγάπη μου. Νά, καὶ σὰν
ἐκείνο πὺς κάνουν τὰ παιδιὰ
τῆς, πὺς πολεμοῦν γιά τὴν εὐ-
τυχία τῆς.

Θυμοῦμαι ἀκόμη τὸ χαμόγελο
τῆς μαμμᾶς, ὅταν ἀκούσε τὰ λό-
για αὐτά.

— Ἀγάπα τὴν, μικρό μου!...
Μὰ εἶσαι μικρὴ γιά νὰ τῆς δεί-
ξῃς τὴν ἀγάπη σου! Ἀμα μεγα-
λώσῃς!...

— Ἀχ, πότε θὰ μεγαλώσω;
ψιθύρισα μ' ἓνα βαθὺ ἀναστε-
ναγμὸ...

Ἀφροδίτη τῆς Μήλου

ΑΠΟΚΡΗ ΚΙ' ΑΛΗΘΕΙΑ

Τὴν περασμένη Κυριακὴ, τὴν
προτελευταία τῆς Ἀποκριᾶς,
γυρίζω τὸ βράδυ στὸ σπίτι. Ὁ
καρδὸς ἦταν βροχερός καὶ κρύος
καὶ γιά τοῦτο τὴν ὥρα ἐκείνη
οἱ δρόμοι ἦταν ἔρημοι.

Ἔτσι, χωρὶς καλὰ-καλὰ νὰ
τὸ θέλω, ἐφερνα μπρὸς στά μά-
τια μου ὅλα ὅσα εἶχα δῆ ὅλο
τὸ ἀπόγευμα, κι' ἀπὸ μέσα μου
γελοῦσα, ὥσπου, περνώντας ἔ-
ξω ἀπὸ μιά ταβέρνα, ἀκούσα νὰ
βγαίνουν ἀπ' αὐτὴν τρανταχτὰ
γέλια.

Ἀπὸ περιέργεια στάθηκα κι'
ἔβλεπα μὰ ματιά μέσα.

Πρῶτα εἶδα ἓναν ἀράπη μὲ
κέρατα βωδιοῦ στὸ κούτελο, μὲ
γυμνὲς τὶς γάμπες καὶ τὰ μπρά-
δια, μ' ἓναν παλιοτενεκὲ κρεμα-
σμένο ἀπ' τὸ λαμπρὸ του, πὺς
τὸν μεταχειρίζονταν γιά ταμποῦ-
λο, νὰ χοροῦντᾷ στὴ μέση τῆς
ταβέρνας τραγουδώντας μὲ βρα-
χνιασμένη φωνή, κι' ὅλους τοὺς
ἄλλους νὰ τὸν κοιτοῦν σκασμένοι
στὰ γέλια.

Ἐπειτα εἶδα τὸν ἀράπη νά-
φηνε τὸ χορὸ του, νὰ σταματᾷ
τὸ τραγοῦδι του τὸ βραχνὸ καὶ
νὰ πλησιάζει τὸν κάθε πελάτη,
νὰ τοῦ ἀπλώνει τὸν σκουριασμέ-
νο του τενεκε καὶ νὰ τοῦ λέη:

— Δυὸ-τρεῖς δεκάρες, ὅ,τι ἀ-
γαπᾷς, ἀφεντεῖς, νὰ πάρουμε κι'
ἐμεῖς ἓνα ψωμί.

Φεύγοντας ἀκούγα τὸν κρότο

πὺς ἔκαναν οἱ δεκάρες πέφτον-
τας στὸν τενεκε.

Δὲν εἶχα προχωρήσει καὶ πο-
λύ, ὅταν μὲ γρήγορο βῆμα πέ-
ρασε ἀπὸ κοντά μου ὁ ἀράπης
τῆς ταβέρνας καὶ χάθηκε σὲ μιά
στρόφι τοῦ δρόμου.

Ἐγὼ ὁμως, γιά μὰ στιγμὴ,
στὸ φῶς τοῦ ἡλεκτρικοῦ, μπόρε-
σα νὰ δῶ τὸ πρόσωπό του. Στὰ
μάγουλά του διέκρινα κάμποσες
ξάρες καὶ στὴ φυσιογνωμία του
κάθε ἄλλο παρὰ τὴ χαρὰ εἶδα
ζωγραφισμένη.

Δυστυχισμένε ἄνθρωπε σκέ-
φτηκα τότε, τί νὰ σὲ ἀναγκάζει
νὰ σφιγγῇς τὴν καρδιά καὶ νὰ
μασκαρώνεσαι, γιά νὰ κάνεις
τοὺς ἄλλους νὰ γελοῦν καὶ νὰ
πετοῦν στὸν τενεκε σου, πὺς
σὰ ζητιάνος ἀπλώνεις, λίγες δε-
κάρες; Ἡ πεῖνα πὺς βασανίζει
τὰ παιδιὰ σου, τὸ κρύο πὺς τὰ
κάνει νὰ τουρτουρίζουν; Μή-
πως ἡ ἀρρώστια πὺς κρατεῖ καρ-
φωμένη τὴ γυναῖκα σου στὸ
στρώμα; Τί;

Ἔτσι εἶναι ἡ ζωὴ. Οἱ πὺς δυ-
στυχισμένοι, οἱ πὺς λυπημένοι
πολοῦν τὴ χαρὰ καὶ τὴν εὐθυ-
μία πὺς δὲν ἔχουν, αὐτοί, γιά νὰ
βγάλουν τὸ ψωμί τους!

Ἀγγελος Καλωσύνης

ΤΡΕΛΟ ΟΝΕΙΡΟ

Ἀχ, πὺς θάθελα νὰ ζῶ
Σ' ἓνα δάσος μακρινό,
Μυστικὰ μέσα στὴ φύση
Κι' ὅπου δὲν ἔχει εἰσχωρήσει

Κανενὸς ἀνθρώπου μάτι!
Μαλακὸ νάχω κρεβάτι
Πράσινη φυλλοστρωσιά,
Ξενοῖσθη στὴν ἔρημιά.

Καὶ γιά σύντομο μονάχο
Τὰ μικρὰ πουλάκια νάχω
Ποῦ μ' ἀρμονικὴ φωνὴ
Κελαῖδουν κάθε πρωτὶ.

Λεύθερη καὶ μοναχὴ,
Χωρισμένη ἀπ' τὴ ζωὴ,
Νὰ χαρῶ ὅσα 'χει χάρισει
Θέλητρά ὁ Θεὸς στὴ Φύση.

Μικρομέγαλη

ΑΦΟΥ ΜΕΓΑΛΩΣΕ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΗΣ

Β'.

Στὴ σκάλα, ἡ μητέρα ἀποχαι-
ρετὰ κλαίγοντας τὸ παιδί τῆς
πὺς φεύγει γιά τὴν πολιτεία νὰ
μάθῃ τέχνη. Τοῦ δίνει βιαστικὰ
τὶς τελευταῖες συμβουλές. Τὸ βα-
πόρι σφύριζε γιά τελευταία φο-
ρὰ, καὶ οἱ ταξιδιώτες μπαίνουν
βιαστικὰ στὶς βάρκες. Ὁ μικρὸς
φεύγει ἡ μητέρα ἀπὸ τὴ σκάλα

τὸν χαιρετᾷ μὲ τὸ μαντήλι. Τὸ
βαπόρι ξεκινᾷ, καὶ κείνη στέκει
ἐκεῖ καρφωμένη καὶ κουνᾷ ἀδιά-
κοπα τὸ χερί τῆς γι' ἀποχαρι-
τισμὸ. Ἀλλὰ πόσο θὰ διαρκέσῃ;
Ἀφίνοντας μὲ βραχνὴ φωνή, τὸ
πλοῖο βγαίνει ἀπὸ τὸ λιμάνι...

Τίποτα πιά... μονάχα λίγος κα-
πνὸς πὺς φαίνεται, καὶ σὲ λίγο
οὔτε γι' αὐτὸς.

Σφιγγοντας τὰ χεῖλιά τῆς ἡ
μητέρα γιά νὰ μὴν κλάψῃ, παίρ-
νει τὸ δρόμο γιά τὸ σπίτι τῆς...
Ἀνεβαίνει στὸ δώμα γρήγορα.

Ἦταν ἓνα βραδυλὸ, πὺς πα-
λι εἰκάστε περβολοῖς, ὅταν ἀ-
κούσαμε μιά ὁχλοβοή, ἓνα κακὸ
Πετοῦμα τὰ σπυράκια μας, τὰ φε-
ντά μας, καὶ γεμάτες χρώματα, τρε-
χουμε πρὸς τὰ κάτω νὰ μάθου-
με τί συμβαίνει... Καὶ τί ἀκού-
σαμε; πὺς σὲ λίγο θὰ ἐλευθε-
ρωνόμαστε... Στὴν πλατεία

ῥονές, ἐνθουσιασμοί, κακὸ! κι'
ἔμετς μόλις τάκουσαμε, βγάλαμε
μιά φωνή: Τυχερὰ πούταν τὰ
περβολικά μας!

Τώρα πάνε κι' οἱ ἐλπίδες καὶ
τὰ περβολικά. Κάθε φορὰ πὺς
βγαίνω ἔξω στὴν αὐλὴ μας καὶ
βλέπω ξερὰ τὰ λούκια, πικροχα-
μογελῶ. Ξερὲς εἶναι πιά κι' οἱ
παιδικές μας ἐλπίδες!

Ρόδος

Ἰνδιάνα

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Στὸ νηπιαγωγεῖο.

Ἡ δασκάλα: — Παιδιά, ὅποια
ἐκείνη τὸνομά τῆς, νὰ λέει «πα-
ρεῖσες». (Διαβάζει τὸν κατάλο-
γο) Ἀλεξίδου!

Ἡ Ἀλεξίδου, φωνάζει: — Μα-
μα.

Ἡ δασκάλα: Ὁχι, παιδί μου,
παροῦσα» νὰ λές.

Ἡ Ἀλεξίδου, κλαίοντας: —
Χι, χι, χι, Μαρία μὲ λένε, δὲ μὲ
λένε Παροῦσα.

Ἡ δασκάλα: — Ὡστε πᾶν σῶ-
μα βυθιζόμενον ἐντὸς τοῦ ὕδα-
τος.

Ἡ μαθητὴς: — Κάνει μιά τρύ-
πα στὸ νερό!

Γόργιος Δεσμὸς

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΗΣ»

Ἀθήναι, 42 ὁδὸς Εὐριπίδου
τὴν 18 Μαρτίου 1929

Ο ΧΡΥΣΟΚΑΡΑΒΟΣ.

Σὰς εἶπα τὴν ἄλλη φορὰ τὸν τίτλο
τοῦ νέου μου μυθιστορήματος καὶ τό-
μα τοῦ συγγραφέα του: Εἶναι «Ὁ
Χρυσόκαρβος ἢ τὸ Κρυπτογρά-
φημα τοῦ Θεσσαροῦ» τοῦ Ἐδγάρ
Πόε. Οἱ μεγαλύτεροι ἀπὸ σᾶς θὰ
ἔβρουν, ἐκ φήμης τουλάχιστο, τὸν
Ἀμερικανὸν αὐτὸν συγγραφέα. Ἐχει
γράψῃ τὰ ὡραιότερα «παράξενα»
μυθιστορήματα καὶ μυθιστορήματα, κι'
εἶναι στὸ εἶδος τὸν μὰ ἀληθινὸ με-
ταφυσικὸν. Στάθηκε ὁ πρόδρομος ὁ-
μων ἐκείνων πὺς ἐγραψαν κατόπιν
«μυστικὰ» ἢ διηγημάτων «τρόμου
καὶ φρίκης». Ἀπειροὶ τὸν μιμήθη-
σαν, δὲν τὸν ἔφτασε ὁ πρῶτος κανένας.

Κόραν Ντόυλ, ὁ περίφημος «Ἀγ-
νὸς» συγγραφέας, εἶν' ἓνας ἀπλὸς
ἀντιπότης του. Καὶ δὲν ἔφτασε κα-
νένας τὸν Ἐδγάρ Πόε, γιατί δὲν ἡ-
μῶν μόνο ἓνας διηγηματογράφος μὲ
μεγάλῃ φαντασίᾳ, χαλινωγῶν μέ-
νη ἀπὸ τὴν πιὸ ἀσπληγὴ λογική.

Ἦταν κι' ἓνας μεγάλος ποιητής. Ἐ-
πὺς καὶ τὰ διηγήματά του ἔχουν
ποίηση, ὅπως καὶ τὰ καθαυτὰ του
παιδιά.

Ὁ «Χρυσόκαρβος». — Τὴν ὑπο-
βλητικὴ αὐτὴ λέξιν μεταχειρισθῆκε
ῥόζης γιὰ ν' ἀποδώσῃ τὸν τίτλο,
πὺς εἶναι τὸ γνωστὸ ἔντομο, ὁ χρυ-
σοκάρβος, ὁ χρυσὸς σκαρδαβός,
ἢ ὁ μπουρμπουλας, ὅπως τὸν λέει
ἡ λαὸς, — εἶναι ἀπὸ τὰ πιὸ προστά-
λα τοῦ Ἐδγάρ Πόε. Σὲ μιά ἀ-
πλοῦστερη μετάφραση ἀπὸ τὴν πα-
λι ἐκείνη τοῦ Ρόζης, ὅπως θὰ τὴν
κάνω ἐγὼ, μποροῦν ἐξαίρετα νὰ τὸν
κατανοῦν καὶ παιδιὰ. Καὶ θάχουν
πολὺ, πολὺ, μὲν ἀπὸλαυση,
μὰ μάθουν ἀκόμα καὶ τὸν τρόπο
πὺς διαβάζονται καὶ τὰ πιὸ πολὺ-

πλοκα κρυπτογραφικά. Γιατί αὐ-
τὴ εἶναι ἡ ὑπόθεσις: Ἀπὸ τὴν ἀ-
νάγκη ἐνὸς κρυπτογραφικοῦ, ὁ-
δηγοῦνται κάποιοι νὰ προσδιορίσουν
ἀκριβῶς τὸ μέρος ὅπου εἶναι θαρ-
μένος ἓνας θησαυρός, νὰ σκάψουν
καὶ νὰ τὸν βροῦν. Ἀλλῃ ἱστορία
τώρα ποὺς εἶχε μαζέψῃ αὐτὸ τὸ
θησαυρὸ καὶ γιατί τὸν εἶχε κρύψει.

Ὁ «Χρυσόκαρβος» θ' ἀρχίσῃ
μόλις ἐτοιμασθοῦν οἱ ὡραιότερες εἰ-
κόνας πὺς θὰ τὸν συνοδεύουν.

Ἡ Διάντα (Δίλα Καρακάλου)
σὰς παρακαλεῖ νὰ διορθώσετε ἓνα
λάθος πὺς ἔγινε στὸ ποιήμα τῆς
«Χίμαιρες». Στὸν β' στίχο, ἀντὶ «στὸ
ἄπειρο», νὰ διαβάσετε «στὸ ἀ-
γνώστο».

Τὸ Ξενιτεμένο Πολιτάκι μοῦ
γράφει ὅτι, σ' ἓναν παλιὸ τόμο τῆς
«Ἐστίας», πὺς τὸν βρήκε τυχαῖα σ'
ἓνα παλαιοπωλεῖο, διαβάσε καὶ τὸν
«Χρυσόκαρβος», πὺς εἶναι δημοσιευ-
μένος ἐκεῖ κατὰ μετάφρασιν τοῦ
Ἐμμ. Ρόζης. Καὶ προσθέτει: «Πρέ-
πει νὰ σ' εὐχαριστήσουμε πὺς διά-
λεξε ἓνα τέτοιο ἀριστογρηματικὸν
νὰ μᾶς χαρίσῃς. Τί κι' ἂν τὸ δια-
βάσω; ἢ τὸ διαβάσω πάλι ξανα-
δημιουργημένο, ξαναανακαταμένο
στὴ γλώσσα σου». Αὐτὸ εἶναι ἀλή-
θεια! δὲν θὰ τὸ δημοσιεύω μὲ τὴν
παλιὰ ἐκείνην μετάφρασιν, ἀλλὰ κα-
θὼς λέω καὶ παραπάνω, θὰ τοῦ
κᾶμω καινούργια, ὥστε νὰ διαβά-
ζεται ἀπὸ σημερινὰ παιδιὰ. — Εἰ-
δα καὶ τὰ στίχα πὺς ἀνέγραψε
ἀπὸ τὸν «Χρυσόκαρβος» τὸ Ξενιτε-
μένο Πολιτάκι. Τί ὥραϊα πὺς ἀν-
τιγράφε!

Ἐκκαμὲς πολὺ καλὰ, Κυκλάμινο,
πὺς δὲν ἀπογοιτεῖσθες ἀπὸ τὴν
ἀπόρριψιν τοῦ κομματιοῦ σου, ἀλλὰ
θὰ προσπαθήσῃς νὰ διορθώσῃς τὰ
λάθη πὺς σοῦ ὑπέδειξα, ὅταν θὰ
γράφῃς ἄλλο... Μὰ γι' αὐτὸν ἀ-
κριβῶς τὸ σκοπὸ πᾶνω κάθε φορὰ
τόσον τόπο στὴν Ἀλληλογραφία
καὶ λέω στὸν καθένα γιατί ἀπορ-
ρίφθηκε τὸ κομμάτι του. Ὅσο γιὰ
τὴ «Μασσωνία», δὲν ξέρω βέβαια
τίποτα θετικὸ, γιατί εἶναι μιά μυ-
στικὴ ἐταιρεία πὺς τὰ ἰδιαιτέρη τῆς
τὰ ἔβρουν μόνο οἱ μεμνημένοι. (γι'
αὐτὸ, βλέπεις, ἔκτισε σὴν πόλιν
σὰς καὶ κατὰστημα χωρὶς παράθυρα
πρὸς τὸ δρόμο.) Ἀκούω μόνο πὺς
ὁ σκοπὸς τῆς εἶναι ἡ ἀδελφότητα τῶν
μελῶν τῆς, ἡ ἀλληλοβοήθεια καὶ ἡ
φιλανθρωπία. Ἀν ἐχῇ κι' ἄλλους,
δὲν μπορῶ νὰ τὸ ξέρω. Ὅστε πι-
στεύω τὰ βιβλία πὺς ἔχουν γραφῇ
ἐναντίον τῶν Μασσωνίων (π.χ. «Τὰ
Μυστήρια τῆς Μασσωνίας» κτλ.)
αὐτὰ εἶναι φαντασιὲς καὶ παραμύ-
θια. Ἀλλ' ὅμως γιὰ Μασσωνία εἶναι
πολὺ ἀρχαία ἐταιρεία κι' ἴσως τὸν
παλιὸ καιρὸ νὰ ἦταν πολὺ διαφορε-
τικὴ παρὰ ὅπως εἶναι σήμερα.

Μ. Α., ἓνα γράμμα σου, ἀπὸ τὸν
Ἰανουάριον, κι' ἐγὼ δὲν ξέρω πὺς,
μόλις σήμερα ἔπιασε στὰ χέρια μου!
Τί θάλεγες πὺς δὲν ἔδλεπες ἀπάν-
τησιν τόσον καιρὸ. Τώρα βέβαια εἶ-
ναι ἀργά. Ὡστόσο ἀπαντῶ νὰ σὲ
ἐρώτησίν σου ἐκείνη καὶ περιμένω
νὰ πάρῃς καὶ ψευδώνυμο γιά νὰ μοῦ
γράφῃς τακτικά.

Τὸ ξέρω, Ἐγγλεξίτσα, πόσο μ'
ἀγαπᾷς καὶ πόσο φροντίζεις γιά τὴ
διάδοσίν μου, ἀς μὴ μοῦ ἔγραψες

παρὰ μόνο μιά φορὰ μέσα σὲ τρία
χρόνια πὺς εἶσαι συνδρομητρία.
Χαίρω πὺς ἀποφασίσεις τώρα νὰ πο-
τινᾶξῃς αὐτὴ τὴν «ταρπελία» καὶ νὰ
μοῦ γράψῃς τουλάχιστο δύο φορές
τὸ μήνην. Ἀλλὰ καὶ συχνότερα ἂν
θέλῃς, γράφε μοι καὶ μὴ φοβάσαι
πὺς θὰ μ' ἐνοχλήξῃ. Οἱ φίλες μου,
γιά τίς ὁποῖες ρωτᾷς, ἔχουν ψευδών-
υμα! δὲν μποροῦ ὅμως νὰ σοῦ πῶ
πότε τὰ πῆραν! γιατί ἴσως νὰ μὴ
θέλουν... νὰ τίς ἀνακαλύψῃς.

Μὲ πολλὴ εὐχαρίστησιν, Ἀστρα-
πόβροντο, διαβάσα κι' ἐγὼ στὴν
ἐφημερίδα αὐτὰ τὰ ὡραῖα ποιήματα
τοῦ παλιό μου φίλου Γιάννη Κουν-
τούρη (Ἀρίονα καὶ Οὐδρανὴ Φλώ-
ρια). Ἐννοεῖται ὅτι ἂν ἤθελε νὰ
γράφῃ καὶ παιδικὰ, στὸ περιοδικὸν
θὰ εἶχαν τὴν πρέπουσα θέσιν. Τῆς
Μαρίκας Εἰκόνας πὺς τόσο ἀρρέσουν,
τίς δημοσιεύω ἀπλῶς γιά διασκεδά-
σιν σὰς καὶ ὅχι γιά διαγωνισμό,
γιατί τότε θάπρεπε νὰ δημοσιεύω
καὶ τίς λύσεις των, πὺς θάταν κά-
πως δύσκολοι.

Ξανθομαλλοῦσα, θὰ εἶδες τὴν
ἐγκρίσιν τοῦ ψευδωνύμου σου. Χαί-
ρω πολὺ γιὰ τὴν γνωριμία κι' ἐσημεί-
ωσα ὅτι εἶσαι «ἐντεκα χρόνων κο-
ρίτσι μὰ μακριὰ μαλλιά, σὰν τὴ συνο-
νοματὴ σου Κικί, τὴν ἀδελφὴ τοῦ
Ἀνανία».

Χαίρω πολὺ, Δούλα, γιά τὴν
πλατύτερη αὐτὴ γνωριμία. Ναί, ἀπὸ
τὸ γράμμα σου κρίνω κι' ἐγὼ ὅτι
ἔμαθες ὅσα γράμματα χρειάζεται
ἓνα κορίτσι. Ἐδώσα καὶ τοὺς στί-
χους σου στὸν Ἀνανία, πὺς σοῦ ὑπό-
σχεται νὰ ἀπεισιπῇ τὴν δημοσίευσιν
τῆς Κυριακάτικης. Ὅσο γι' Ἀσκήσεις,
νὰ στείλῃς μόνο ὅταν θὰ ἰδῇς προ-
κίρυξιν σχετικὸν Διαγωνισμοῦ, γιατί
ἡ προθεσμία τοῦ τρέοντος τελειώ-
σε. Οἱ Ἀσκήσεις πὺς βλέπεις τώρα
νὰ δημοσιεύω, εἶναι ἀπὸ Συλλογὲς
πὺς μοῦ ἐστειλαν ἀπὸ πέρου ὡς τὴν
31 Ἰανουαρίου 1929.

Δὲν συμπεριζομαι τίς ὑποψίες σου,
φίλε Π. Κ. Σ. Στὸ διήγημα ἐκεῖ-
νο πρόκειται γιά ἓνα πολὺ μικρὸ ἀ-
δελφάκι. Ὅσο γιὰ τὴν ὀρθογραφικὴ
ἐνότητά, ἔχεις πολὺ δίκιο, ἀλλὰ εἶ-
ναι πολὺ δύσκολο νὰ κρατεῖται σ'
ἓνα περιοδικὸ πὺς τυπώνεται σ' ἐρι-
σιμένην προθεσμίᾳ, ἐπομένως πάντα
βιαστικὰ. Μόνο σὲ βιβλίον μπορεῖ κα-
νένας νὰ κάνει τίς διορθώσεις πὺς
χρειάζονται γιά νὰ συμμορφώνονται
ὅλα μ' ἓνα σύστημα. Ἀλλ' ὅμως τὸ
βιβλίον συνήθως τὸ γράφει

λύ εὐχαριστημένη ἂν διάβαζε τὸ γράμμα σου.) **Χρυσαιτὸν** (κι' οἱ δικές σου ἐντυπώσεις, ἀπὸ τὸ ἴδιο βιβλίο, εἶναι ὠραϊότερες· οἱ λύσεις δεκτές.) **Φοιτητὴν** (ἀδύνατο νὰ θυμηθῶ! τὰ κομμάτια, καθὼς τὰ λαβαίνω, τὰ φυλάγω καί... δὲν τὰ φάγω ποτέ· παίρνω ἕνα-ἕνα, μὲ τὴν σειρὰ του, καὶ ἡ τὸ δημοσίευμα, ἡ τὸ κρίνω στὶς «ἀπορρίψεις».) **Ἰωάν.** **Μπακόπουλον** (διάβασε τὴν προκήρυξιν τοῦ Διαγωνισμοῦ, σὲ πρῶτο φυλλάδιο τοῦ Μαρτίου, νὰ ἴδῃς πῶς στέλνουν τὴν λύσιν.) **Ἀκούρι-διστο Ρολόι** (ἔσπευλε· ἂς εἶναι, γι' Ἀποτελέσματα Πεντάθλου εἶναι ἀκόμα νωρίς.) **Ἰάδα** (ἔσπευλε 13 τετράδια· γιὰ τὴν 35ῃ Κυριακῇ πέ-ρρασε πιά ἡ προθεσμία καὶ ἀποτε-λέσματα εἶναι ἔτοιμα νὰ δημοσιευ-θοῦν· ἄλλωστε αὐτὸ τὸ «ἀνένδοτο» τὸ δημοσίευσε ἔσχατως ἕνα πολὺ διαδεδομένο περιοδικό· ἔχει μάλι-στα ἔχει καὶ συνέχεια· τὴν ἀπάν-τησιν τοῦ μπαμπὰ σὸ σπάταλο φοι-τητή.) **Νάρκισσον** (μόνο ἀπὸ ἐλ-λειψὶ χώρου· καὶ σήμερ' ἀκόμα, ἂν κι' ἔχω μπροστά μου δύο γράμ-ματά σου, — 19 Φεβρ. καὶ 3 Μαρ-τίου—σὺ γράφω μόνο αὐτὰ τὰ λί-γα λόγια, γιὰ νὰ μὴ λείψῃ πάλι τὸ ψευδώνυμό σου ἀπὸ τὴν Ἀλληλο-γραφίαν.) **Καθηρέα** (ὅλες οἱ πα-ραγγελίες ἐξετελέσθησαν· ἔσπευλε καὶ λυσόχαρτο.) **Ἀναμπομπου-λάν** (εἰδες ἐπὶ αὐτὸ σὺ ἐνέκριναι· τὸ ἔγραψες «ἀναμπαμπουλά», ἄλ-λά τὸ σωστὸ εἶναι «ἀναμπομπου-λά»· γράψε μου ὅσο συχνὰ θέλεις, δὲν μ' ἐνοχλεῖς καθόλου!) **Δεπιτὴν Καρδούλαν** (ὅχι, μὴ φοβάσαι.) **Αν-σάχαρον** (ἔσπευλε· γιὰ τὸν «Χρυ-σοκάρα» γράφω παραπάνω· στὶς ἄλλες ἐρωτήσεις σου ναί.) **Ἑλλη-νώταια** (δὲν θυμοῦμαι τώρα· θὰ τὸ ἴδῃς ὅμως γρήγορα.) **Ἡπειρωτά-κι** (ἰδὲς τί ἀπάντῳ σήμερον στὴ **Δούλα**.) **Δ. Τσάκωναν** (ἔλαβα, εὐ-χαριστῶ.) **Ἀλεξανδρινὸν Φελλά-χον** (λυσόχ. ἔσπευλε.) **Γεράσιμον Ε. Τυπάλδον Λοβέρδον** (ἔλαβα, εὐχαριστῶ.) **Δημοκρατικὸν Ἰδεώ-δες** (ἔσπευλε 40 τετράδια.) **Ἐκά-βην, Δώραν Ἀνθη, Εὐστορ. Παξι-νὸν** κτλ. κτλ.

Εἰς ὅσας ἐπιστολάς ἔλαβα μετὰ τὴν 17 Μαρτίου, θάπαντῶσιν σὸ ἐρχόμενο.

ΤΟΜΟΙ

ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Τῆς **Α' Περιόδου** (1879—1893)
ἀπὸ τοὺς ἐκδοθέντας 24 τόμους
υπάρχουν ἀκόμη μόνον οἱ ἑξῆς
πέντε: 7ος, 12ος, 14ος, 18ος καὶ
19ος. Ἐκαστὸς τόμος δοχ. 25,
ταχυδρομικῶς δὲ ἀποσταλλόμενος
δοχ. 28,50 διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν
καὶ δοχ. 35 διὰ τὸ Ἐξωτερικόν.

Τῆς **Β' Περιόδου** (1894—1928)
υπάρχουν ὅλοι οἱ ἐκδοθέντες τό-
μοι, 35 ἐν ὅλῳ. Ἐκαστὸς τόμος
ἄραφος δοχ. 80 καὶ ραμμένος
δοχ. 85. Ταχυδρομικὰ τέλη ἐκά-
στου τόμου προσθετέα εἰς τὰς
ἄνω τιμὰς: Διὰ τὸ Ἐσωτερικόν
δοχ. 5 ὁ ἄραφος καὶ δοχ. 15
ὁ ραμμένος, διὰ δὲ τὸ Ἐξωτε-
ρικόν δοχ. 23 εἴτε ἄραφος εἴ-
τε ραμμένος.

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ
οἱ συνδρομηταί μου, δταν
λήγῃ ἡ συνδρομὴ των, νὰ
τὴν ἀνανεώσουν ἀμέσως,
χωρὶς νὰ με υποβάλλουν εἰς
τὸν κόπον καὶ τὸ ἔξοδον νὰ
τὸ υπενθυμίζω στὸν καθέ-
να ἰδιαιτέρως. Ἡ ἔγκαιρη
ἀνανέωσις τῆς συνδρομῆς
εἶναι τὸ πρῶτιστον χρέος
τοῦ καλοῦ συνδρομητοῦ.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ 243ου Διαγωνισμοῦ. Τοῦ φυλλαδίου τούτου αἱ λύσεις εἶναι δεκταὶ μέχρι τῆς 23 Μαΐου.

235. Δεξιόγραφος

Ἐπίρρημα τὸ πρῶτο, μά... ὅχι [λίγο].
Τάλλο σὸ Αἰγαῖο νησί μικρό.
Αὐτὰ τὰ δύο, ἀνύποπτα, τὰ σμίγω
Κι' ἀστὲρι κατὰ τὸ βοριά ξανοίγω
Ἀκίνητο, παρήγορο, λαμπρό.
Κευκουναροθερμμένες

236. Συλλαβόγραφος

Κάτι ποὺ στέκεται σὸ πρόσωπο,
Ἀνάμεσα σὲ γέλιο καὶ σὲ δάκρυ,
Γράφεις, ἀν κάποιον ἀπαγορευτικὸ
Μ' ἄλλο μικροῦ ἐρωτηματικὸ
Ἐρθοῦν μαζί στῆς πέννας σου
[τὴν ἀκρῇ].

237. Τονόγραφος

Μὲ προφέρει ὁ λύτης μόνον
Ὅταν κρίνῃ τὴν συμπεράνει.
Μὰ κατὰρ, ἢ ἄλλον τόνο,
Στὰ δύο χεῖλι τοῦ ἀνεβαίνει.
Πιτσιρίκες τοῦ Ἀγρινίου

238. Ἀναγραμματισμός

Στὰ ψάρια τοῦ γιγαλοῦ
Μὲ βροίσεις ἢ καὶ ἄλλου.
Ἀναγραμματισμένον
Πρόσωπο ἀγαπημένον

239. Τρίγωνον

*** = Ἀγωνοῦτης
*** = Βασιλοπαῖς
*** = Ἀγριον ζῶον
** = Ἐπίρρημα
* = Σύμφωνον

Καὶ καθέτως τὰ ἴδια.
Συμπ. Ι. Παναγιωτόπουλος

240. Κρυπτογραφικόν

1 2 3 2 4 5 6 7 8 9 = Γάλλος ποιητής
2 3 2 4 5 6 2 = Τιμωρεῖται
3 2 4 3 2 4 8 7 = Ὀρνίτις
4 2 3 2 = Πόλις Γραφῆς
5 6 2 4 2 = Στέμμα
6 1 2 4 2 = Ἀσθένεια
7 8 3 2 9 = Πλάνης
8 4 7 6 9 = Πτηνόν
9 2 1 2 3 6 9 = Νῆσος
Γερδισ Δεσμός

241-245. Μαγικὸν Μέλος

Τῇ ἀνταλλαγῇ τριῶν συνεφῆ
γοαμιῶν ἐνάστις τῶν κάτωθι
λέξεων δι' ἐνὸς μέλους, πάντοτε
τοῦ αὐτοῦ, νὰ σχηματισθοῦν ἄ-
νευ ἀναγραμματισμοῦ ἄλλαι τό-
σαι λέξεις:

Μανία, γάδος, μέλαν, ἄκρατος,
ἀκούσιος.

Ἄρτεμις

753. Διπλὴ Ἀκροστιχὶς

Τὰ μὲν ἀρχικὰ τῶν κάτωθι
ζητουμένων λέξεων ἀποτελοῦν
Μοῦσαν, τὰ δὲ τρίτα πόλιν τῆς
Αἰγύπτου:

1. Ἀγία· 2. Ὅρος τῆς Ἑλλά-
δος· 3. Νύμφη τῆς Γραφῆς· 4.
Ποταμὸς τῆς Πελοποννήσου· 5.
Ἀθηναῖος ῥήτωρ· 6. Στρατηγὸς
Καρχηδόνιος.

Αἵματοβαμμένη Λευτεριά

247. Φωνηεντόλιπον

ς - * - ν - ς - β - σ - τ - ν - δ - ν

Τσουχτρά

248. Γρίφος

τοῦ τοῦ Κ

τοῦ τοῦ Κ

τοῦ τοῦ Κ

Ἀχιλλεύς

ΛΥΣΕΙΣ

τῶν Πνευμ. Ἀσκήσ. τοῦ φύλ. 1

1. Καλαπόδι (καλός, πόδι.)—2.
Ἡρα-Θήρα.—3. Δήλος-Μήλος-
Τήλος.—4. Τὸν εἶχε πατέρα.—
5.

Ι Ο Σ Θ Η Ω
Ρ Ν Ε Α Α Ν Η Μ Υ
Ο Φ Ε Ο Σ Σ Ρ Ω
Ο Σ Σ Α Ν

6. ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ (ροή). Ἀρα-
ρότ, κῆτος, Λάιος, Ἑκλα, Ἰο-
κάστη, Τάρας, ὀλκός, Σάρος.)—
7-11. Διὰ τοῦ Ο: πορθμός, σπο-
δός, πρόδρομος, ῥόμβος, ὀπός.

—12. ΑΕΛΛΩ-ΑΤΤΥΣ (Ἀμα-
λία, Ἐτος, Λώτ, ΛάρΥγξ, Ὡ-
χρόΣ).—13. Νενίχηκα σε, Σολο-
μών!—14. Ὁ Γρίφος ἐλύθη.

(ὦ, γο' ὅφ' ὥς, ἔ, λίθοι.)—15.
NAPOLEON (Απολλών, Pelia,
opale, Léon, ércée).—16-20 Par

UT: utile, naute, faute, flûte,
volute.

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Διὰ 1 ἕως 10 τὸ πολὺ λέξεις μὲ ἅπλᾶ
στοιχεῖα δρ. 6 τὸ ἐλάχιστον τίμημα.
Πέραν τῶν 10 λέξεων 60 λεπτά ἡ λέ-
ξις, μὲ παχεὰ δὲ στοιχεῖα λεπτά 70 καὶ
μὲ κεφαλαῖα δρ. 1.

Ἡ χωριστὸς στίχος δρ. 3.
Ἡ προπληρωμὴ εἶναι ἀπαραίτητη

ΚΕ'—286

Ἄϊντα, τετραδία δὲν ἀνταλλάσσω
ἐπομένως...

ΚΕ'—287

Ζεῆνιο, ἀρὸς ναί, γράφε λοιπὸν εἰς
τὴν Δ' σιν: ΕΚΕ'—222.

ΚΕ'—288

Λευκὴ, αὐτὸ ποῦνας δὲν ἔχει σὲ
Διαπλάσσοῦλα.

ΚΕ'—289

Διαπλάσσοῦλα, προκηρύττωμε διαγω-
νισμό κατὰ τὸν τοῖον, καλλιτεχνικὸν
σφαιρῶν. Προθεσμία ἡμίμηρος. Συμμετοχὴ
διόραχος. Βραβεῖα διαλεχτά Δ' σιν:

Ἐξυπνὴ Γατούλα, Ραχίλντη

ΚΕ'—290

Πεταχτοῦλα, Γαλάτεια, Ζιζάνιο, Φορυ-
γίσκος, Πισίς-Πατρίς, Νεράιδες, λοι-
ποὶ λοιπὸς, ἀνταλλάσσομε τετραδία,
κάρτες: (ΚΕ'—25). Μπορεῖ, ζῶντι καὶ πε-
ριμένο:

ΚΕ'—291

Ἀνταλλάσσω Μ. Μυστικὰ μὲ δλοῦς-δλεις.
Δ' σιν: Νικόλαον Α. Πανιπέρην (διὰ Π.)
Κέρκυρα.

ΚΕ'—292

Ἀνταλλάσσω τετραδία καὶ κάρτες
πρὸς εἶδος μὲ δλοῦς-ες. Στέφανον
Βογιατζίην, Σταμάτη 20, ΧΑΛΚΙΔΑ.

ΕΛΛΗΝΟΠΑΙΣ

ΚΕ'—293

Ο ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΡΟΥΣΣΑΚΗΣ ὑπεθυ-
σάτος ἐπιθυμοῦν τὴν (ΚΕ'—51)
περιμένει...

ΚΕ'—294

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΛΥΜΠΙΩΝ ΘΕΩΝ

Βολιώτικη Τρελλοπαρέα: Μπεμπέ-
καθε νὰ προφέρτε Ρ::: Οἱ Νε-
γερτές προθύμως ἐξακολουθοῦν. Ζε-
ποῦλα=Δούλα Τσίρου. Ἀστὴρ τοῦ
=Βλυσίδης, Αἰδὼ=Μπακαλοῦδης, Ὁ
=Στέλιος Καλλιστογιάννης:!!! Ἐπὶ
εἶναι Μουζά!!! (Σημ. Διαπλ. Β.
δὲν εἶναι.) Ἀλφροδισκίωτη = Θεοδω-
Γιόλα=Λέτσου, Ἀργιοῦλα=Κουτασι-
Σκερτσόζικη Μικροῦλα = Ἐλευθερία
κουράδας, Ξενιτεμένο Ἰππεριτάκι =
στος Κουκουράδας, Ἰσπανιόλα=Πέ-
μίδου, Ἀντιγόνη=Μαρία Τσαγκο-
Ἀνεμῶν τοῦ Βουνού=Περσεφόνη Μ.
πούλου!!!

ΚΕ'—295

Ο σους-ες ποῦ ἔσπευλε Μ. Μυστικὰ
εὐχαριστῶ. Ἀπὸ τοῦς ἄλλους πε-
νω στὴ Δ' σιν: Κωνσταντῖνα Μπα-
σιν (διὰ Πρόκριδα), ὁδὸς 25ης Μαρτί-
Θεσσαλονίκης.

ΚΕ'—296

Μυστικὴ Ἀστυνομία, ὅς σιν
λεῦν νὰ προμηθευθῇ γυαλιά.

ΚΕ'—297

Ο καρπὸς τῶν χειρῶν σου: Μικρὴ
δανέζα=Λουδοῦ Ἀφεντάκη. Σα-
σε: Ξενιτεμένο Πολιτάκι, τί γινε
Βασίλειος Μακεδόν, ἀκόμη.

ΚΕ'—298

Μικρὴ Σουδανέζα, βλέπω ἀπο-
πεις Πορτραῖτων. Σάρεσε καὶ σὲν
ρα ἡ ἀνακάλυψις:

ΚΕ'—299

Ομορφὴ Κουκλίτσα, Μαγισοειδέ-
δο, εὐχαριστῶ. Ἑλληνόπαῖδες, τ
στεῖα συμπῶσις, ἔ:

ΚΕ'—300

Μαγεμένο Βασιλόπουλο, μήπα
ψηλά σας καθήκοντα δὲν σὲς ἐπ
πουν νὰ μὰς στείλετε τὸ τετραδία
Κουκλίτσα τοῦ Χωρι-
Βασίλισσα τοῦ Δάσο

ΚΕ'—301

Στὴν ἀγαπημένην μου Μαίρη Λε-
σὲς-πολλὲς εὐχολοῦς γιὰ τὴ γιορτὴ
της.

ΚΕ'—302

Με μεγάλη χαρὰ δέχομαι. ΑΝΟΥΜΠ-
λε πῶτος. Πληγωμένη Καρδ-
ΚΕ'—303

Ποῖος α θάρνηθῃ ἕνα τετραδία γιὰ
Μαγιάτικην Αὔραν: Δ' σιν: Δν
Χρυσάνθη Ἀποστολίδου (διὰ Μαγιά-
κην Αὔραν) Ἐάνθη.

ΚΕ'—304

Ο ΠΑΝΖΟΥΡΑΙΣΜΟΣ

Κρατώντας τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ἑξα-
θεῖ: Ἀττάρ=Ρίτα Κανὼν, Ἀκά-
Διαμαντόπουλος, Βάλια=Πολίτου, Σα-
ναπάλας=Ἀρμίο, Αἰδὼν Γοῦτσην=Γ
νούλη. Ὁ πολυμελὲς σύλλογος «Χ
Τίτλο» ἀποτελεῖται ἀπὸ ἕνα καὶ μόνο
τὸν Ἀνοῦβιν. Πὰς σὲς φέινεται:

ΚΕ'—305

Ο Πανζουραῖσος ὑποστηρίζει τ
ορατικὰ φερόμενα: Πορφερογέ-
τη, Γλυκοκίτη, Κόρη τῶν Ἀθηνῶν,
ρόλουσιν.

ΚΕ'—306

Αγαπημένη μου Γλυκοκίτη, δι
στὴ γιορτοῦλα σου καρδιόβγαλε
χρούλες.

ΚΕ'—307

(Ζουρλοῦμαι) δὲ, εἰπεῖ ὁ γάτορας
πετεινὸ κεφάλι. Καθὼς ἔλαβα, ὁ
χεις φίλο τὸ Δελαπατρίδη καὶ γιὰ τ
λο Φεῖτη(τάκη). Comment? Ἀχ! ἡ
φομάχος = Ἀθαν. Γράικας. Ἐκὰς
Ἑλλ. Γεωργιάδου. Ἀδούρα Λαπλάν.
Α. Βολιτέρου, Αἰλιαν Χάρβεϋ = Μ
Παπαδημητρίου (ἀπολοῦβη).

ΚΕ'—308

Ανταλλάσσω τετραδία καὶ μὲ τὸν Δι-
σκόσιο. Δ' σιν: (ΚΕ'—10). Πανα-
λονται οἱ: Ἀμπερ, Μοιραῖο Ἀκρ-
γιάλι, Τρελὸ Γυμνασιολογί, Ρε-
Καναρῆς, Αἰας, Ρόδης Ὀδρανῆς.
ρηγοῦν, ὅπως ἀνταποδώσιν τετρα-
νια τοὺς ἂν ὅχι, νὰ ἐπιστρέφον τὰ
μου.

ΚΕ'—309

Κουκλίτσα τοῦ Χωρι-
ΚΕ'—310